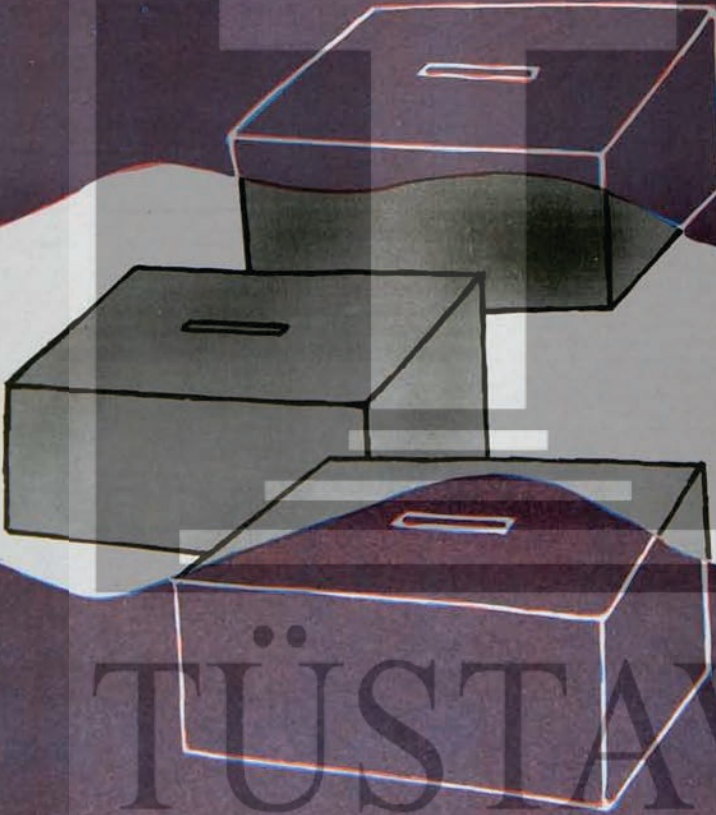

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
için

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SIYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ-SAYI: 102-22 MART 1977 FİYATI: 5 TL

SEÇİM EKONOMİSİ VE HESAPLAR

TİP MC'YE KARŞI GÖREV BAŞINDA

Tüm baskı ve engellemelere rağmen, TİP Ankara İl Örgütüne düzenlenen "Faşizme Hayır" toplantıları yapıldı. 12 Mart günü Öncü Sahnede ve Yenimahalle Güneş sinemasında yapılan toplantılarda da TİP Genel Başkanı Behice Boran birer konuşma yaptı.

11 Mart günü yapılan toplantıdaki coşku, bu toplantılarda da sürdürüldü. TİP Ankara İl Örgütü Korusu ve ozan Rahmi Saltuk, bu coşkunun sürdürülmesinde başarıyla yer aldılar.

Yasa tanımazlığın, zorbalıkla başbaşa gitmesine seyirci kalmaya olanak yok. "Faşizme Hayır" toplantılarının afişlerini asarken TİP'ilerin karakolda dövülmeleri üzerine TİP İl Merkezi tarafından gerekli girişimlerde bulunuldu. Polis tarafından dövuken TİP Çankaya İlçe Yönetim Kurulu üyesi Fatih Bakan 5 günlük rapor almış durumda. Saldınıya uğrayan diğer TİP'ilerin durumu Fatih Bakan'ın kine yakın.

MİLYONU AŞKIN BİLDİRİ VE ENGELLEMELER

TİP Genel Merkezi tarafından önceki hafta hazırlanan milyonu aşkın bildiriri TİP örgütlerince tüm Türkiye'de dağıldı. Bildiri dağıtan TİP'iler, polisin engellemeleri ile karşılaştı. Polis engellemelerine faşistlerin saldırıları da eklendi.

Türkiye İşçi Partisi tarafından yayınlanan bildiri şöyle diyor:

"YURTTAŞLAR

Seçimler geldi dayandı. İster erken olsun, ister zamanında seçim günü yak-

laştı.

Birinci görevin bu seçimlerde oyunu kullanmaktır.

Bu haksız, adaletsiz, güvensiz bozuk düzenden sorumlu olanlara karşı silahın seçimlerde vereceğin oyudur. Onları oylarına alt edeceksin.

- Eğer genççik çocukların sokaklarda kurşunlanması, son bulsun diyor-

- san;
- Eğer oğullanmızın, kızlanmızın okullarda dirlik içinde okuyabilmelerini istiyorsan;

- Eğer günden güne artan hayat pahalılığı altında eziliyorsan;

- Eğer iş bulamıyorsan veya kıt ka-naat geçinmeye ancak yeten ücretinin dondurulmasına, böylece daha da düşü-lmesine karşı çıkıyorsan;

- Eğer nice zahmetlerle yetiştirdiğin tarladaki ürünlerden aldığın paranın artan fiyatlar karşısında uçup gitmesine razı değilsen;

- Eğer dilinden, mezhebinden dola-yı veya ictidann yasa dışı isteklerine bo-yun eğmediğin için baskıya, kıyımaya uğ-ruyorsan;

Kısacası bu gidiş dur demek istiyor-san, yani faşizmi önlemek, demokratik hak ve özgürlükleri serbestçe kullanabil-mek, onları koruyup geliştirmek, geçim sıkıntısını biraz olsun hafifletmek isti-yorsan;

Bütün bunların siyasi alandaki sorum-lusu bugünkü MC iktidarına seçim günü sandığa atacağın oylarıyla hak ettiği ce-vabı verneyi elbette bileceksin.

Ama unutmaki seçim günü oyunu kullanabilmen için, önce gerekli bazı şartları yerine getirmelisin.

kütüğüne yazılı olmalıdır. Yüksek Seçim Kurulu ilan etti: Kütükler 19 Mart Cu-

CUMHURİYET HALK PARTİSİ GENEL BAŞKANI BÜLENT ECEVİT, TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ GENEL BAŞKANI BEHİCE BORAN'A 16 MART'TA AŞAĞIDAKİ MEKTUBU GÖNDERMİŞTİR:

"Sayın Başkan,

4 Mart 1977 günlü yazınız için teşekkür ederim.

7 Mart günü yapmış olduğumuz görüşmenin de ışığında çağrınız ve dü-şünceleriniz Genel Yönetim Kurulumuzda değerlendirilmiştir.

Temelde veya amaçda ayrılan kuruluşların demokratik hukuk devleti ku-rallarında birleşmeleri, çoğulcu demokrasinin gereğidir.

Demokrasie yönelen tehlikeleri göğüsleyebilmek ve etkisizleştirebilmek için gereken dayanışma, bu kurallara uyan kuruluşlar arasında kendiliğinden oluşmaktadır.

Demokratik kuruluşlardan herbirinin, böyle bir dayanışma içinde, de-mokrasie koruma ve demokratik özgürlükleri genişletme uğraşına kendi özel-liklerini koruyarak katkıda bulunması, öyle inanıyorum ki çoğulcu demokras-i-nin doğasına en uygun düşen yaklaşımdır. Halkı cephelere bölerek sömürü dü-zenini sürdürme ve demokrasie işlemez duruma getirme çabası ancak öyle bir yaklaşımla etkisiz bırakılabilir.

Nitekim ülkemizde demokratik kuruluşların bu yaklaşımı izlemeleri, demokrasie çöktürmek isteyenlerin cephe girişimini iki yıla kalmadan başarı-sızlığa uğratmakta önemli bir etken olmuştur.

Ekonomik ve toplumsal düşünce sistemleri ayrı kuruluşların demokrasie kurallarında ve demokrasie yaşatma uğraşında birleşebilmeleri, demokrasie karşı kurulan cepheyi yakında temeldin yıkmaya da yetecektir. Yaklaşan seçimlerin bunu kanıtlayabileceğine inanıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi bu seçimlerle iktidara geldiğinde, demokrasie-nin yasal ve kurumsal eksikliklerini giderecek ve demokratik düşünce, anlatım ve örgütlenme özgürlükleri önündeki sınırlamaları sona erdirecektir.

Bunu gerçekleştirmeyi önlemeğe kalkışabilecek bazı çıkar çevrelerinin demokratik sol doğrultudaki Cumhuriyet Halk Partisi üzerinde hiçbir etkinliği yoktur, iktidarda da olmayacaktır.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türk demokrasie için üstlendiği tarihsel görevi yerine getirebilecek duruma erişmesine bütün demokratik güçlerin yard-ımcı olacıklarını umuyorum. Önümüzdeki seçimler bu bakımdan bir dönüm noktasıdır. Bu seçimlerin sağladığı olanak gereğince değerlendirilirse, demokra-simize daha çok yaygınlık, derinlik ve gerçeklik kazandırma yolunda Türk to-pulunu ileri bir aşamaya ulaştırabiliriz.

Demokrasie yöneltilen tehlikeleri sorumluluk bilinciyle ve demokrasie kuralları içinde göğüsleyen çalışmalarında Türkiye İşçi Partisi'ne başarılar di-lerim.

Size, değerli yönetici arkadaşlarınıza ve sayın Parti üyelerinize saygılar sunarım."

Bülent Ecevit

Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Başkanı

martesi günü askıya çıkacak; 22 Mart Sa-lı günü aşkama kadar askıda kalacak.

Seçmen Yurttaş;

Askıdaki kütüğü mutlaka incele. Ad-ın yazılı olup olmadığına bak. Seninle birlikte ailenin 21 ve daha yukarı yaşlar-daki her üyesinin, senin gibi düşünen komşularının da yazılı yazılmadığını ara-ştır.

Eğer adın yazılmamışsa veya yanlış yazılmışsa, nüfus kağıdında ya da kim-liğini belirten başka bir belge ve muh-tardan alacağın oturduğun yeri belir-ten ilmuhaberle "Daimi Seçmen Kü-tüğü Bürosu"na başvur. Adını yazdır, yanlış yazılmışsa düzeltir. Aynı du-rumdaki aile üyelerine ve komşularına da durumu bildir; onların da yazılmasını sağla. İş isten geçmiş olmadan oy alma hakkını şimdiden sağlama bağla.

Oy venne günü gelip çatıldığında nasıl olsa ne yapacağımı bileceksin."

nlar sonucunda iki TİP üyesi yaralandı.

SALDIRI VE PROVOKASYONLAR SÖKMEYECEK

TİP üyelerine yönelen saldırılar tüm Türkiye'de sürüyor. Saldırlara, provo-kasyonlara da ekleniyor. Bunlardan birisi. TİP İçel İl örgütü denetçisi Süleyman Berkil'in önce "Halkın Sesi" sonra *adın seçti* Tercüman Gazetesi tarafından "İGDI" ile tutularak, TÖB-ER, TUM-ER ve TATED'in Mersin'de düzenlediği mi-tingde olay çıkartmak ve yürüyüş komi-tesi tarafından saptanan sloganların di-şında slogan atmış gibi gösterilmek is-tenmesi.

Provokasyonlar sökmüyor. YÜRÜ-YÜŞ, TİP Bursa İl Başkanı Osman Öz-demir hakkında faşistler tarafından uy-durulan "kız kaçırma" masasının sökme-diğini ve oyunun bozulduğunu daha ön-ce yazdı.

Provokasyonların sökmemesi, faşist-lerin saldırıganlığını daha da azdınıyor. Faşistler bu kez 16 Mart günü TİP Bursa merkez ilçe sekreteri Sinasi Şahin'e sal-dırdılar. Bıçak ve sopa ile donatılan 7 faşistten ancak birisi polis tarafından ya-kalanabildi. Yakalanmanın üzerinde dövu-len ve dövüceklerin listesi çıktı bir de.

Saldırganların polis- tarafından "bulu-namaması" kimseyi şaşırtmıyor Çünkü sürekli olarak belgelendiği gibi, saldırganlar yalnızca faşistler değil, Bursa'da parti üyesi Alaaddin Keskin'in geride bı-rakılan hafızda polis tarafından hiç bir ge-rekçe gösterilmeksizin göz altına alın-ra-k dövülmesi, bunun göstergelerinden yalnızca birisi.

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ

Sahibi:

Nihat SARGIN

Genel Yayın Yönetmeni:

Osman SAKALSIZ

Yazı İşleri Müdürü:

Metin ÇULHAOĞLU

Teknik Sekreter:

Bülent ARTAMLI

YÖNETİM:

Konur Sok. 15/8 Kızılay

ANKARA Tel: 174581

İSTANBUL BÜROSU:

Piyerloti Cad. 21/1 Cemberlitas

İSTANBUL Tel: 263567

ABONE KOSULLARI:

Yıllık: 200 TL

6 Aylık: 100 TL

POSTA ÇEKİ: YÜRÜYÜŞ Dergisi 300234

İLAN KOSULLARI:

Arka Kapak (Renkli) : 15 000 TL

Arka Kapak (Siyah Beyaz) : 12 000 TL

İç sayfalarda sütun santim : 40 TL

Yayın İlanları % 50 indirilmiştir.

BASKI: Daily News Web-Ofset Testileri

KAPAK: ÇAĞDAŞ GRAFİK

SEÇİM EKONOMİSİ VE HESAPLAR

YALÇIN KUÇUK

Kütöle, kendi pratiklerinde öğreniyorlar. Pratik, öğrenmenin başlangıcı oluyor. Soru sorma ihtiyacı, kütöleler için, pratikle birlikte doğuyor. Pratiğin, birinci önemi burada. İkinci önemi de var. Pratik, kuramsal değerlendirmeye ve çözümlemelerin de zamanını belirliyor. Zamanı, kuramsal soru, sorun ve çözümleme olmaz. Zamanı, kütölelerin pratiğinden bağımsız, kuramsal soru, sorun ya da çözümleme olmaz. Bugünün Türkiye pratiği, temel kuramsal sorunların bazılarını ön plana çıkarıyor. Bunları ele almak gerekli. Bunların ele alınması ancak Türkiye'nin bugünkü pratiğinde anlamlı. Ancak Türkiye'nin bugünkü pratiğinde anlamlı olabilir. Kütölelere yansıyor, kütölelerle yansımaya tabii.

Çok yazıldı ve söylendi. Çok söylenip yazılması, doğru olduğu anlamına gelmemeli. Marx ve Engels'in, kapitalist sistemin eleştirisini yaptıkları, kapitalist düzenin yerine geçecek sistemin yapısı ile ilgili temel açıklamaları yapmadıkları çok söylenip yazıldı. Kesinlikle doğru kabul edilmemesi gereken bir düşünce. Birçok nedenle. Birinci neden şu: Marx ve Engels'in yaptıkları, daha sonra marksizmi yirminci yüzyıla göre zenginleştiren Lenin'in yaptıkları, sosyalizmin kurulduğu ülkelerde sosyalizmin kuruluşunun temel kılavuzu oldular. Çok gerçekçi bir biçimde. Öyle ki, örneğin Kapital'in ikinci cildi, kapitalizmin eleştirisinden daha çok sosyalizmin kuruluşunda zenginliğini kanıtladı. Marx ve Engels'in yaptıkları, bu yaptıkları dayanan Bolşevik Devrimi öncesi ve sonrası Lenin'in çözümlemeleri, sosyalizmin kuruluşunda temel yapıtlar olma özelliklerini sürdürdüler. Sürdürüyorlar. Sürdürecekler.

Marx ve Engels, ütopyacı ya da hülyacı olarak nitelenen "sosyalistleri" eleştirtiler. Eleştirilerin kaynağında, bu tür sosyalistlerin yeni bir düzeni düşlemeleri yatmaz. Hiç bir zaman. Yeni bir düzene öylem dymamak; yeni bir düzene "düşlemek", bunun için mücadele etmek, yeni bir düzene geçiş sürecini kısaltmak için mücadele etmek, devrimcilik başlangıcı. Bu olmazsa, devrimcilik de olmaz. Devrimcilik de başlamaz. Bu yüzden ütopyacılar, yeni bir düzene düşledikleri için eleştirilemez. Düşledikleri düzenin yapısından dolayı, geri öğeler barındırmasından dolayı eleştirilirler. Marx ve Engels, bu nedenle eleştirdi. Ancak tek başına bu nedenle değil. Mevcut düzene düşülen düzen arasındaki bilimsel bağlantıyı kuramadıkları için, mevcut düzenden düşülen düzene geçiş sağlayacak gelişmeleri bilimsel olarak açıklayamadıkları için, mevcut düzene düşülen düzen arasındaki geçiş bir bilimsel zorunluluk olarak koyamadıkları için, düşülen düzeni de geçiş de nesnel olarak değil bir öznel tercih sonucu olarak ele aldıkları için eleştirildiler.

Ütopyacı sosyalistlerin de düşledikleri düzenin de eleştirilmiş olmaları, bilimsel sosyalizmin temel yapıtlarında yeni bir düzenden temel yapısının olmadığı anlamına gelmez. Bu anlamla gelse idi, işçi sınıfının müttelikleri ile birlikte tektirdi aldıkları ülkelerde ve tektirdi alınır alınmaz, Marx ve Engels ile en azından Lenin'in Devrim öncesi yapıtlarının müttelikleri kaldırılması gerekirdi. Kaldırılmadı. İkinci neden burada. Çünkü Marx ve Engels ile Lenin, kapitalizmin eleştirisini yaparken aynı zamanda sosyalist düzenin ve bu düzenin kuruluşunun temel ilkelerini koydular. Bu yüzden bugün de yalnızca dünyanın kapitalist toplumlari için değil sosyalist toplumlari için de yaratıcılık ve öğreticilik niteliklerini koruyorlar. Koruyacaklar.

Böyle bir durumun ortaya çıkması bir rastlantı değıl. Rastlantı olmadığının çok çeşitli kanıtlarından birisini Marx'ın Feuerbach Üzerine Tezler'inde bulmak mümkün. Bu ünlü tezlerde Marx, yapılabacak işin yalnızca dünyayı ya da mevcut düzeni yorumlamak olmadığını, dünyayı ya da mevcut düzeni değıştirmek için çaba harcaması gerektiğini vurguluyor. Mevcut düzenin yerini alacak sistemin temel niteliklerini ortaya koymadan bir düzen değışikliğinden söz etmenin mümkün olmadığını, dün de bugün de herkes biliyor. Bu yüzden Marx ve Engels ile Lenin'in yapıtlarında yeni düzenin kurucu ilkeleri ile temel nitelikleri de yer alıyor. Yer almasının zorunluluğı ortaya çıkıyor.

Bu zorunluluğun bir başka nedeni deha var. Sosyalizmin bilminde düzen değışikliğinde vazgeçilmez rol, disiplinli ve güçlü işçi sınıfı partisine aittir. Ancak işçi sınıfı partisi ne denli güçlü ve disiplinli olursa olsun, tek başına mevcut sistemi yıkıp yeni sistemi kurma işlevini yerine getiremez. Kütölelerin mevcutsistemden kopmuş ve bir "yeni düzene" öylem duyar hale gelmiş olması gerekli. Bu ikisinin bir arada gitmesi gerekli. Kütölelere, mevcut düzenin eleştirisi ile yeni düzene eleştirilen sorunlara son verileceği, birlikte götürülmeli. Birisi olmazsa, diğeri olmaz. Yeni düzene sorunların çözüleceği inandırıcı bir biçimde anlatılmadan mevcut düzenin eleştirisinden bir sonuç alınmaz.

Türkiye'nin son iki yıllık pratiğı, bunu, bir kez daha ortaya çıkardı. MC partileri topluluğunu oluşturarak hükümeti eline geçiren Adalet Partisi, kendisi için en elverişli bir zamanda bir seçim umudu ile, sürekli olarak seçim ekonomisi uyguladı. Seçim ekonomisi, kısa dönemli bir seçim hesabıyla, bir hükümetin, normal zamanlarda sınıfsal yapısının öngörmediğı ekonomik ödünlari vermesi anlamına geliyor. Verilen ödünlari iki taraflı. Birisi işçi ve emekçi sınıfları ile ilgili. Başta AP olmak üzere MC partileri topluluğı, 1976 yılı kamu kesimi toplu sözleşmelerinde kendi sınıfsal yapısına göre "cömertlik" gösterisinde bulundu. Kamu kesimindeki faşist sendikaları kollama gerekçesiyle olsa, direktmed. Bütün bunları işçi ya da emekçi sınıfların ekonomik konularını düzeltmek için yapmadı. Seçimlerden sonraki zamanda bütün bu ekonomik ödünlari fazlasıyla geri almak hesabıyla seçimlerdeki şansını yüksek tutmak için yaptı.

Seçim ekonomisi tek taraflı değıl. MC Hükümeti'nin seçim ekonomisinin ikinci tarafında, bu hükümetin dayanağı olan sermaye sınıflarına karşı tu-

tum var. Burada da MC Hükümeti, sermaye sınıflarına karşı, normal zamanlarda olabileceğinden daha "zayıf" bir ekonomik politika izledi. Normal zamanlarda ve özellikle kendi desteğinin daha yavaş olduğu zamanlarda, sermaye hükümetlerinin sermaye sınıflarına karşı belli bir "bağımsızlığı" oluyor. En azından sermaye sınıfı içinde bazı kesitlerin ekonomik talepleri karşısında, bir ölüde ve bir zaman için, diretebilme anlamında. Sermaye sınıfı içinde görece olarak gücünü yitiren kesitlerin taleplerini reddetme, ya da görece olarak güçlenen kesitlerin diğeri kesitlerin istekleriyle çatışan taleplerini erteleme anlamında. Unutmamak gerek: Sermayenin ekonomik mücadelesi ile siyasal mücadelesi arasındaki bağı da sermayenin partisi ya da partileri kuruyor. Yine unutmamak gerek: MC Hükümeti döneminde, sermayenin politikleşen ekonomik örgütleri içinde görüşülüp ertelenenler dışında tüm güncel talepleri MC Hükümeti tarafından karşılandı. Bu anlamda MC Hükümeti, normal bir sermaye hükümetinden çok daha fazla ödün veren bir hükümet oldu.

Bu yapının gereğı olarak MC Hükümeti'nin izlediğı politika, Adalet Partisi'nin kendisi için en elverişli bir zamanda seçimi gerçekleştirmemesi ile birleşince, MC partileri topluluğı için beklenenin tersi sonuçları da beraberinde getirdi. Seçim ekonomisi, seçim ekonomisinden beklenen farklı ekonomik sonuçlar verdi. İstatistiklere geçişin geçmesin, işçi ve emekçi kütöleler, İkinci Büyük Savaş yıllarında yaşanan geçim sıkıntısına benzer bir dönemi yaşadı. MC Hükümeti'nin ilk zamanlarında işçi ve emekçi yığınları verilen ekonomik "ödünlari", seçimler gerçekleşmeden fazlasıyla geri alındı. Başta büyük sanayi sermayesi olmak üzere bütünüyle sermaye sınıfı, ekonominin geleceğini ve bu anlamda kendi geleceklerini daha çok dara sokma pahasına, bu hükümetten elde edilebileceklerin ekonomik ve politik sınırlarına ulaşıldığının bilincine erişti. Böylece ekonomik cephe, seçim ekonomisinin sonunu noktlayan bir durum ortaya çıktı.

Ancak ortaya çıkan durum bütün sonuçlarıyla birlikte açıklığa kavuşturulamadı. Kütölelerin kendi pratiklerinde duydukları sıkıntı, gerekli sistematiğin yoksun kaldı. Bu yoksun kalışta Cumhuriyet Halk Partisi'nin yapması gerekenleri yapmaması önemli bir rol oynadı. CHP, aşka nitelik ve özellikleri b.. yana, sosyalist hareketten, daha çok yayın organını etkilemesi ve televizyon ve radyo olanaklarından yararlanabilmesiyle de ayrıldı. Var olan ve kullanılan gelen bu olanaklar, kütölelerin ekonomik sıkıntılarının mevcut düzene bağlantılarını göstermek için kullanılmadı. Düzünün bir simgesi olarak ele alınması gereken mobilya yolsuzluğu bile, tüm uyarılara karşın, ısrarla son derece kişisel düzeyde tutuldu. Sonuttan soyuta, özelden nesnele, bireyselden gelele, olaydan düzene uzayan bir bakış açısından ısrarla kaçınıldı. Sosyalist hareketin henüz ulaşamadığı yerlerde kütölelerin sıkıntıları bütünselliğe ulaştırılmadı.

Bütünselliği ulaştırıldığı yerlerde de eksik ulaştırıldı. İki bakımdan önemli ölçüde eksiklik ortaya çıktı. Birincisi, MC Hükümeti'nin bir "aracılara dayanan" hükümet olarak nitelenmesinde kendisini belli etti. MC Hükümeti ve daha önceki AP hükümetleri zamanında aracı ve vurguncuların son derece elverişli bir ortam buldukları için hiç kuşku yok. Yalnız MC Hükümeti'nin temel direğinin başta büyük sanayi ve topk sermayesi ile tüm sermaye sınıfının olduğunda da hiç kuşku yok. MC Hükümeti'nin yalnızca aracılara dayandıkları, kütöleler önünde, başta büyük sanayi sermayesi olmak üzere tüm sermaye sınıfını ibra etmek anlamına gelir. Hılbuki yatırım, fiyat, kredi ve dış ticaret politikalarındaki belirleyici rolüyle büyük sermaye bugünün ekonomik sıkıntılarının en birincisi nedeni. Bu yüzden aracılara ortadan kaldırmakla, somut sıkıntılarını gidermek için bir adım atılmıslı olmakla birlikte, somut sıkıntılar ortadan kaldırmak mümkün olmaz. Ayrıca bunların ortadan kaldırılmasıyla, özellikle yalnızca spekülantörleri ortadan kaldırmakla "yeni düzeni" kurmak için gerekli kaynaklar yaratılmıslı olmaz.

İkinci eksiklik daha da önemli. M.vcutun eleştirisi, gelecek düzende eleştirilen sorunların köklerini ortadan kalkacak inandırıcı bir biçimde açıklanmadıkça bir anlam taşımaz. Eleştirii, kütölelerde derin iz bırakabilmek için, eskilerin deyimi ile gerçekten "yapıcı" olmak zorunda. Fakat "yapıcı" olup olmama, eleştirinin biçiminde (üslubunda) aranmamalı. Yapıcı olup olmama, eleştirilen sorunları ortadan kaldıracak tutarlı ve inandırıcı bir sistemi ortaya koyup koymamada aranmalı. Geçekte de burada aranıyor. Burada arandığı için dünyanın her yerinde ve Türkiye'de burjuvazi, hâlâ sosyalist toplumlarda insanların açıklıktan öldüğü, muhaliflerin zincirlerle vurulduğu yalanlarından medet umuyor. Çünkü, sosyalist sistemin yaratıcılığını gözlerden gizleyebilirse, kapitalist sisteme yöneltilecek eleştirilerin etkisiz kalacağını biliyor. Sosyalist sistem "kötülenebilirse", kütölelerin kapitalist sistemin "kötülüklerini" bir alın yazısı gibi kabul edeceğine hesaplıyor. MC partileri topluluğı da aynı hesapları içinde. MC partileri topluluğı, kendi yarıttığı sorunlardan daha çok, önce sosyalizmin sonra da Cumhuriyet Halk Partisi'nin bugünü de "aratacağını" vurgulamaya özen gösteriyor.

Dünyada ve Türkiye'de burjuvazinin bu tür propagandasının etkin olacağı hesaplarından kurtulmıyayan CHP, giderek, kendi "sistemini" geliştirmek ve tutarlı bir biçimde savunmaktan da kaçınıyor. Bu kaçınma süreci içinde Türkiye, yalnızca sermayenin ve sermaye partilerinin cepheleştiğı bir ortamda yeni seçimlere yaklaşıyor. Sosyalistler için de güncel sorun, tam burada ortaya çıkıyor. Sorun, 1977 seçimlerini, sermayenin tek yanlı cepheleştiğı bir seçim ortamından çıkarına sorununa dönüştürüyor. Bu sorun, uğrunda sabırla ve ısrarla çaba harcanması gereken bir sorun olma niteliğini koruyor. Bu niteliğini korumaya da devam edecek.

Sermaye cephesinde açıklık:

TUZAK POLİTİKASI

Geçtiğimiz haftanın Cuma günü Cumhurbaşkanlığı Fahri Korumak ile haf-talık olağan görüşmesini yaptıktan sonra gazetecilerle konuşan Cephenin büyük başı Demirel, güncelliğini sürdüren TİP-CHP ilişkileri konusundaki görüşlerini, sınıfsal içgüdü ve bilinciyle beslenen mantık raylarında şöyle açıkladı:

"- CHP ile TİP ve TBP birleşiyormuş. Birleşirlerse hayırlı uğurlu olsun. Ancak TİP, daha önce bölücülükten ve komünist propagandası yapmaktan kapatılan aşırı solcu bir partidir. TİP sınıf kavga-sını esas alan bir partidir. TİP'in hedefleri, sloganları bellidir. Birleşme halinde CHP TİP'in hedeflerini ve sloganlarını reddetmez. Çünkü böyle bir durumda, TİP CHP'ye yanaşmış olmayacak, CHP TİP'e yanaşmış olacaktır."

TİP'in CHP'ye yaptığı "ortak platform"a dayalı güç ve işbirliği çağrısının demokrasi ve bağımsızlık mücadelesi açısından taşıdığı anlam ve önemin, temsilcisi olduğu sınıf adına tehlikesini açığı vuran cephenin başı aynı zamanda öteden beri CHP'ye yönelttiği bir taktik-te ısrarlı olduğunu da ele veriyordu...

Cephenin büyük başı, söz konusu taktiği çarşamba günü Antalya meydanında uygulamış ve bu yolla CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit'i psikolojik yönden bir hayli gerilmeli bir noktaya itme-yi de bir oranda sağlamıştı...

TAKTİK VE DAYANAK...

Taktik, kabaca yalanla omurgalanı-yordu. Örneğin köylülere "CHP sizi başka köylere nakledecek" diyordu. Burjuva politikasının beş aşığı on yukarı prototipini oluşturan böylesine bir yan kesicilikten umulan fayda da şuydu: Rakibi mümkün olduğunca dar alanlara çekip, onu demokratik mücadelenin da-ganması gereken politik felsefe ve etkin güçlerden yalıtırmak...

Cephenin başı, adını "bu adam poli-tikayı biliyor" a çıkartan çarpıtmaları ısrarla sürdürüyordu.

Yoksa "Miş-miş" a yasladığı "CHP ile TİP'in birleşmesi"ni, daha başka bir acı-dan yorumlamak olanağıdır. Nitekim, açıkların devam eden bölümleri, CHP'ye yönelttiği malum taktiği açıkça ele veriyordu.

TUZAK

Cephe başı gazetecilere daha sonra da şunları söylüyordu:

"- Türkiye'nin 2000 yılında bugünkü Almanya seviyesine erişmesi küçümsenecek bir olay değildir..."

Hatırlanacağı gibi bir zamanlar büyük sermaye temsilcileri "22 yıl sonra İtalya seviyesine ulaşacağız" dolandırıcılığını sürdürmüşler, ancak işler sarpa sermaye başlatılınca istasyon değiştirilmişti...

Cephenin büyük başı ağızıyla sermayenin politik ve ekonomik saldırı taktik-leri bu noktada düğümleniyordu: CHP'yi mümkün olduğunca demokrasi mücadelesinin temel zemininden yalıtarak ve bunun yanında şarşırtıcı refah istasyonlan-ında halkı uyutmak...

Büyük sermaye adına geliştirilen tak-tiğe, Mümtaz Soysal geçtiğimiz hafta Milliyet'teki köşesinde "Tuzak" başlığı ile dikkati çektiikten sonra şöyle noktala-dı:

"- Akla, bilime, hesaba, ama aynı za-manda da insanı bir halı gücüne dayanan 'sosyalistçe' bir kalkınma yöntemi, planlarıyla ve projeleriyle ezik insanları kafasında Demirel'inkinden çok daha göz kamaştırıcı, çok daha güven verici, çok daha somut bir 'Büyük Türkiye' gö-

HOR TEŞEBBÜS REJİMİ VE BEKÇİLERİ...

rüntüsü yaratabilir.

Ecevit'te ve genellikle CHP'de eksik olan da budur..."

ECEVİT'İN MEKTUBU

Demirel'in bu sözlerinden bir gün önce CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, TİP Genel Başkanı Behice Boran'a bir mektup göndererek, 7 Mart günü yapılan görüşme ile ilgili olarak, parti-sinin Genel Yürütme Kurulunda yapı-lan değerlendirme ışığında görüşlerini ilettili.

Ecevit mektubunda "Temelde veya amaçta ayrılan kuruluşların demokra-tik hukuk devleti kurallarında birleş-meleri, çoğulcu demokrasinin gereği-dir" dedikten sonra şöyle devam etti:

"- Demokrasiye yönelen tehlikeleri göğüsleyebilmek ve etkisizleştirebilmek için gereken dayanışma, bu kurallara uyan kuruluşlar arasında kendiliğinden oluşmaktadır..."

CHP Genel Başkanının mektubunun gazetelede yayınlandığı gün Vatan Ga-zetesinin sorularını cevaplandıran TİP Genel Başkanı Boran, seçim konusu üze-rine şöyle konuştu:

"- Siyasal partiler için seçime katılma

esasır. Bunun için ayrıca karar alınmaz. Kimi nedenlerle katılmama uygun görü-lürse ancak, bu husus karara bağlanır. Bu konudaki yetki Merkez Yürütme Ku-rulumuza aittir..."

TİP Merkez Yürütme Kurulu, YORU-YUŞ'un baskıya hazırlandığı saatlerde toplantısını sürdürüyordu...

KONSEYİCİLER - BEKÇİLER!

Öte yandan sermayenin ekonomik ve politik karar merkezlerinde yoğunlaşan bunalım ve şaşkınlık, Hür Teşebbüs Konseyi tarafından geçtiğimiz hafta dü-zenlenen basın toplantısında bir kez da-ha dile getirilen görüşlerle devam etti.

Hür Teşebbüs Konseyi'nin piramit ucunu oluşturan beş kuruluşun başkan-larınca ortaklaşa düzenlendiği açıklanan basın toplantısında Ziraat Odaları Birliği Başkanı İsaadettin Karacabey ile Tür-kiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyo-nu Başkanı Hüsamettin Tıyanşan katıl-madılar.

Toplantıda Odalar Birliği ve Konsey Başkanı Sezai Dıblan, İşveren Sendika-ları Konfederasyonu Başkanı Halit Na-rin ve TOSİAD Başkanı Feyyaz Berker hazır bulundular. İçlerinden, Halit Na-rin, bu toplantı için Brüksel'deki işleri-ni yarında keserek Ankara'ya geldiğini bi-lirdiyordu... Buna karşın "önemli maze-reti olan" Tıyanşan "Bursa'dan yetişemeyen" Karacabey toplantıya gel-memişlerdi!...

Konsey Başkanı Sezai Dıblan tarafın-dan zar zor okunabilen yazılı metinde şunlar vardı:

"- Biz hür rejimin bekçisiyiz..." Odalar Birliğinde uzun bir masa et-rafında toplanan gazetecilerin şaşkın bakışları arasında "Hür rejimin bekçi-leri" daha sonra şöyle dediler:

"- Hür demokratik rejime ve karnâ ekonomiyeye inanan kuruluşlar olarak hür partiye ve kuruluşa karşı de-ği-liz..."

RAYRAM DEĞİL, SEYRAN DEĞİL...

Ciddiyet sınırları böylesine zorlanın-ca gazeteciler tarafından "rejim bekçi-le-rine" yöneltilen ilk soru da, bir çeşit ciddiyette davet anlamı taşıdı. Gazeteci Fısun Özbilgen'in sorusu şöyleydi:

"- Bu basın toplantısını nicin düzen-

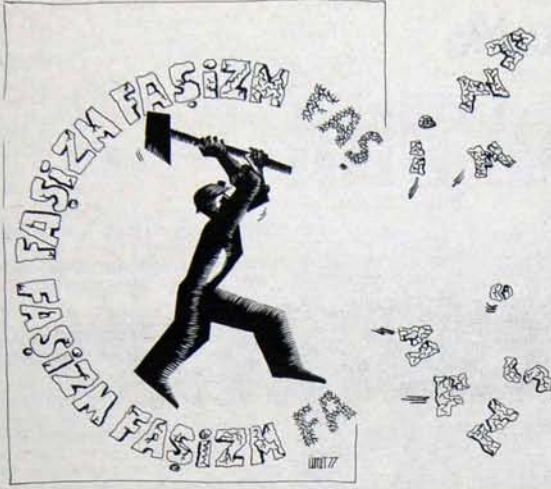
CİNAYET İŞLENMEMELİ

Devrimci Gençlik Dergisi Yazı İşleri Müdürü Taner Akçam ve arkadaş-ları Ankara Merkez Cezaevi'nden kaçtılar. Taner Akçam ve arkadaşlarının yaptıkları, kendi ilerlilik anlayışları gözönüne getirildiğinde, bugün için şaşılacak bir yan yok.

Taner Akçam ve arkadaşlarının ilerlilik anlayışlarını da son eylemlerini de beğenmek ya da beğenmemek mümkün. Türkiye işçi sınıfının siyasal hare-keti içinde bulunmaları, bu tür ilerlilik anlayışını geçersiz gördüklerini saklı-mıyorlar. Ancak işin bu yanı ayrı. Bugün önemli olan başka. Önemli olan bu "eylem" karşısında "güvenlik kuvvetlerinin" olası davranışları.

Cinayet işlenmemeli. Güvenlik kuvvetleri, Taner Akçam ve arkadaşları-nı yakalama gereğiyle cinayet işlememeli. Cinayet işlemekten kesinlikle kaçınmak gerek. Bugün artık hiç bir "şanlığı" yakalama çabası, cinayet işle-menin gereğiyle yapılamaz. Göstermelik çatışma sahneleri de cinayet işle-menin gereğiyle olmaz.

Türkiye'deki tüm sosyalist ve demokratlar, olası bir cinayet olayına kar-şı , uyanık ve uyarıcı olmak durumundadırlar. Tüm sosyalist ve demokratlar, yeni bir "Kızıldere" bekleyişinden kesinlikle sakınmak durumundadırlar. Kızıldere'de "şanıklar" yakalanma bahanesiyle öldürüldüler. Kızıldere olayına bakıp da yeni cinayetleri bekler ve kabul eder duruma girmek gerek. Tüm sosyalist ve demokratlar, Taner Akçam ve arkadaşlarının "yolunu" beğenme-seler de olası bir cinayet olayına karşı uyanık ve uyarıcı olmak durumundalar.

lediniz?..

Özbiğin, konseyciler yönündeki şaşkınlığı daha da netleştirdi:

"... Çünkü okuduğunuz metinde hiç bir şey söylemediniz..."

Konsey Başkanı Dıblan elindeki kısa metne baktıktan sonra; aynen:

"... Burada var niye toplandığımız; çok şey söyledik" dedi.

Dıblan'ın gösterdiği bölümde, konseye katılan örgütlerin mesleki konularda farklı görüşler taşıyabilecekleri ifade ediliyordu. Konsey Başkanı, pamuk ipiği konusunda İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin ile Ziraat Odaları Birliği Başkanı Saadetin Karacabey arasındaki görüş ayrılığını ima ederek "bazi sorunların çok büyüdüğüünü, birlik beraberliğin tam olduğunu" söyledi.

SORULAR VE YALPALAMALAR...

Konseyciler, erken seçim konusunda ne düşündüklerini anlatırken de, "Bu meclislerin işide, biz konsey olarak bir şey söyleyemeyiz" dediler. Gazeteciler bunun üzerine şöyle bir soru yönelttiler:

"... Seçim konusu da mi mesleki konular içinde yer alıyor? Biliyorsunuz Sabancı erken seçim istemişti..."

Üç konseyinin bu soru karşısındaki suskunluğunu Dıblan bozdu:

"... Sayın Sabancı kendi görüşü olarak erken seçimi savunabilir..."

"... Ama Sabancı kendi adına değil, Sanayi Odaları Birliği adına görüşünü açıklamıştı?..."

Dıblan hiç beklemediği bu soru üzerine düşünürken bu kez Feyyaz Berker söze karıştı:

"... Müsaade ederseniz bir şey ekleyeyim. Onların bu konuda fikir açıklamaları en tabii hakları. Hür Teşebbüs Konseyinin ise hukuki bir yapısı yok. Beş kuruluş, bu konuda müşterek bir görüş ortaya koymuyor. Hür Teşebbüs Konseyi olarak erken seçim olsun diye bir görüş savunmuyoruz; karşı da çıkmıyoruz..."

İŞBİRLİKÇİLİĞİN FAZİLETİ!..

Bu arada konseycilere 4. Beş Yıllık Plana ilişkin görüşleri soruld

ruya Dıblan "Bu konuda bir görüşleri olmadığını" söyleyince ardından yeni bir soru geldi:

"... O halde konsey başkanları onu görüşmedi, bunu görüşmedi, neyi görüştü?"

Bu kez Halit Narin söze karıştı:

"... Canım bu kadar soruyu da nereden buluyorsunuz?..."

Bunun üzerine konseyciler "Hür rejimin savunuculuğunu yaptıklarına göre, özgürlüklerin genişletilmesi için çalışıp çalışmadıkları" soruldu. Dıblan soruya "özgürlüklerden hangisi sınırlanıyor ki"

diye soruyla cevap verince kendisine "Türk Ceza Kanununun" 141 ve 142. maddeleri hatırlatıldı.

Konseycilere göre bu özgürlük gösterisi değildi. Batı'da bu tür kısıtlamaların olmadığı kendilerine hatırlatılınca Halit Narin konuştı:

"... Ama Amerika'da komünist partisi yok ki..."

Gazeteciler Amerika'da komünist partisinin var olduğunu söylediler. Bunun üzerine cevap ortaklaşa verildi: "O bizim işimiz değil..."

Başın toplantısı dağılırken sonuçtan "Hür rejimin bekçileri" de memnun degillerdi...

TRT'DE EK TASALLUT

Cephe yönetimi altında sürdürülen tasallut geçtiğimiz hafta bir örnek daha yarattı.

2 Eylül 1976 gününden beri "çalışmalarını" sürdüren TRT seçimi kurulu, iki olumsuz, iki olumlu ve bir çekimser üyenin belirlediği kararsızlık keşmeğinde, Yargı organlarına işgalciliği tescil olunan Şaban Karataş' adındaki cephe görevlisinin TRT Genel Müdürlüğünden alınmasına gerek olmadığı kararına vardı.

Yedi aya yaklaşan "çalışmalar" sonucunda kurul, Orgeneral Nurettin Erşin ile Prof. Kemal Kafalı'nın Karataş lehine oylarıyla işgalcinin görevine devamını sağladı.

Prof. Doğan Karan ile Prof. Tahsin Özgüç, Karataş'ın görevinden alınması yönünde oy kullanmışlar. Prof. Necati Akgün ise bir önceki toplantıda sahibolduğu görüşü çekimserliğe almıştı.

BİLİNEN SON

Karar sürpriz değildi. YURUYUŞ'un 7 Eylül tarihi 74. sayısında yer alan şu satırları bir kez daha okumak ve bazı şeyleri hatırlamak gerekecektir. TRT Seçim Kurulunun ilk toplantısını yaptığı 2 Eylül gününden önce Karataş adındaki işgalcinin bazı yetkililere ziyaret edildiğine işaret olunan bölüm şöyledir:

"... Ziyaretlerin önemi, hukuken mefluç bir işleme TRT Genel Müdürlüğü koltuğunu işgal eden bir cephe parçasının onore edilmesinden daha çok, ziyaretin zaman olarak taşıdığı anlamdan ileri gelmekteydi.

TRT Seçim Kurulunun toplanacağı 2 Eylül Perşembe gününden önce TRT'nin işgalci, başı, Genelkurmay Başkanı Orgeneral Semih Sancar ve Kara Kuvvetleri Komutanı Namık Kemal Erşun tarafından ardından ziyaret edildi.

Komutanların ziyaret sırasında TRT

Seçim Kurulunu oluşturan üyelerinin sahibi üniversitelerin mali sorunları üzerinde durmadıkları kolaylıkla tahmin edileceğine göre, Karataş'a başlıklar dilediği geçektir..."

YURUYUŞ'un bu vesileyle belirttiği "üniversiteler" ve "mali sorunlar", Karataş'a "başarılar" ile birlikte yedi ay sonra işi olacağına vardırına yetmişti!..

MAHKUM OLAN HİSTERİ!..

Geçtiğimiz haftanın başında meydana gelen bir olay daha sermaye cephesinin Türkiye'de ördüğü tuzaklara ilişkin bir örnek niteliğindedir.

Ankara Merkez Kapalı Cezaevinden kaçan dört siyasi ve adi suçlunun kaçıışı, 12 Mart histerisi ile dolu basında kapışıldı.

Birinci sayfaların önemli bölümlerinin tahsis edildiği olayın, yeni ve kanlı bir senaryoya dönüşmesi için çalışıldı. Bu işgenc çabının sahipleri yapay bir falgalanmanın gerisinde burunlarını kan zokusuna kabarttılar. Türkiye'de kamu oyunca mahkum olmuş bu sefil senaryonun ilk anda açığa çıkarılmasında örgütmen-yazar Dursun Akçam'ın payı

büyük oldu.

Cezaevinden kaçanlar arasında bulunan Devrimci Gençlik Dergisi Yazı İşleri eski Müdürü Taner Akçam'ın babası Dursun Akçam basına yaptığı açıklamada Taner Akçam ile Sadi Güven'in düşünce suçundan mahkum olduklarını belirtirken, malum çevrelerin olayı "silahlı eylem" çerçevesi içine alma yolundaki telaşlarını mühürlledi.

Haftanın başında burunlarını kan kokusuna kabartan tuzaklarını, kamu oyunda azradıkları tepkiyi bulamadıkları görüldü.

HERŞEYE RAĞMEN

Ancak buna rağmen Cephenin her an bir tuzak senaryosu hazırlayabileceğine ilişkin endişeler giderilebilmiş değil.

İki yıllık Cephe yönetimi, büyük sermaye ve gerici ittifaklarının iktidarı hesabına, kanarlık, insanlık dışı ve demokrasiyi kuran tuzaklar trafiğinde sermayenin tüm bunalım ve açmazlarına rağmen sürdürülmeğe çalışılıyor. Buna karşın, Türkiye'nin demokratik toplumsal muhalefet potansiyeli her yeni gün biraz daha bilinçli ve örgütlü olarak büyüyor.

AÇIKLIĞA DOĞRU BİR ADIM

• CHP GENEL BAŞKANI ECEVİT'İN TİP GENEL BAŞKANI BORAN İLE TBP GENEL BAŞKANI TİMİSİ'YE GÖNDERDİĞİ MEKTUPLAR, AÇIKLIK YOLUNDA BİR ADIMI DA BERABERİNDE GETİRDİ. ECEVİT, TİMİSİ'NİN PARTİSİ İLE KENDİ PARTİSİ ARASINDA "BENZERLİK" GÖZÖNÜNDE TUTARAK BİRLEŞME ÖNERİSİNDE BULUNDU. İKİ MEKTUBU YAN YANA KOYANLAR, "TİP, TBP VE DİĞERLERİ" DİYEREK SO-LU "BÖLÜNMÜŞ" GÖSTERME ÇA-BALARININ GEÇERSİZLİĞİNİ AN-LAYACAKLAR. TBP'NİN YERİNİN CHP'NİN "DİŞİ" DEĞİL İÇİ OLDU-ĞUNUN ECEVİT TARAFINDAN KA-YITLARA GEÇİRİLMİŞ AÇIKLIĞA DOĞRU BİR ADIM OLDU.

Boran-Ecevit görüşmesinden sonra CHP Genel Başkanı Ecevit, basına ve televizyona yaptığı açıklamada CHP ile TİP arasındaki ayrılıkları vurgulayıp görüşme ile ilgili kendi değerlendirmesini açıkladı. Bu açıklamada Ecevit'in değerlendirmesi olarak "fakat önemli olan her iki partinin de kendi amaçlarını özgürlükçü demokrasiyi güçlendirerek ve özgürlükçü demokrasinin koşulları içinde varmaya çalışma konusunda tam bir kararlılık içinde bulunmalarını" görüşü de yer aldı. CHP Genel Başkanı, TİP Genel Başkanı ile yaptığı görüşmeyi ve Boran'ın mektubu ile eklerini partisinin yetkili organı olan Genel Yönetim Kurulu'na götürceğini belirtti.

CHP Genel Yönetim Kurulu'nda yapılan görüşmelerden sonra Türkiye İşçi Partisi'ne verilen cevap, Türkiye Birlik Partisi'ne verilen cevapla birlikte açıklandı. Ecevit'in, CHP Genel Yönetim Kurulu'nda görüşülmesinden sonra, TBP Genel Başkanı Timisi'ye gönderdiği mektup şöyle başladı: "Partilerimizin özgürlükçü demokrasiye bağlılığı ve ekonomik toplumsal görüşlerimiz, bazı ayrıntılarda değişiklikler gösterse bile, ana çizgileri bakımından benzerliği göz önünde tutulursa, iki Partinin güçlerini birleştirmelerinde büyük yarar olduğu görülmüştür. Mektubun başka bir yerinde ise şu cümle yer aldı: "Bu nedenlerle, Partilerimiz arasında en doğru, en geçerli ve sağlıklı güçlülüğünün birleşmek olduğu kanısındayız."

Ecevit'in birleşme önerisi TBP içinde bir "sürpriz" etkisi yaratmadı. Yapılan ilk açıklamalardan Ecevit'in birleşme önerisinin ciddiyetle ele alınacağı anlaşıyor. İki Parti arasında, birleşme konusunda, görüşmelerin devam ettiği belirliyor. Sonuçların belli bir zaman içinde alınması mümkün görünüyor.

CHP ile TBP arasında birleşme önerisinin doğrudan doğruyu, iki Partiye ilgilendirdiğinde kuşku yok. Ancak bu mektupların dolaylı olarak tüm solu ilgilendirdiği kuşkuyla yer bırakmayacak kadar açık. Ecevit, kendi mesine göre, Türkiye Birlik Partisi'nin yerinin CHP'nin "dışı" değil içi olduğunu açıklamış oluyor. Bu açıklamanın ise "tarafsızlık" görüntüsü içinde olayları CHP açısından değerlendirenler için yeni bir açıklık getirdiğinde kuşku yok. "TİP, TBP ve diğerleri" diye söyleyip yazarak "solun bölünmüşlüğü" yaymaya çalışanların, bundan böyle biraz daha dikkatli olmaları gerekecek. Ecevit, TBP'nin yer ve konumu konusunda değerlendirmesini kullandığına geçirmiş durumda. CHP Genel Yönetim Kurulu ve Ecevit'in değerlendirmesine göre, Türkiye İşçi Partisi ile örneğin Türkiye Birlik Partisi arasında bir nitelik farkı var. Türkiye işçi sınıfının siyasal hareketine CHP açısından bakanların bu değerlendirmeye dikkat etmeleri, tutarlılık açısından, gerekli olacak.

Petrol Kimya İşçileri:

GÖREV BAŞINA

YÜRÜYÜŞ okurları, Türkiye Petrol ve Kimya İşçileri Sendikasında bugüne kadar çevrilen dolapları, yapılan usulsüzlükleri, sosyalist sendikacıları tasfiye edebilmek için bu sendikadan başına çöklendirilen Mehmet Kılınç ve şürekasının yaptığı işlemleri yakından biliyorlar.

Ancak, ilerici sendikacılarıktan yana olan unsurların er geç sendika içinde ve işyerlerinde Kılınç ve çetesinin tasfiyeci girişimleri karşısında seslerini yükselttikleri de biliniyordu. Nitekim, geçtiğimiz günlerde sendikadan genel sekreterinin, genel başkan vekilinin, bir genel yürütme kurulu üyesi ile 8 genel yönetim kurulu üyesinin imzaları bulunur: bir bildiri, işyerlerinde dağıtıldı.

Petrol-Kimya işçilerini "görev başına" çağıran bu bildiriye, birleşmeden bu yana Kılınç ve çetesinin giriştiği usulsüz, bozguna ve tasfiyeci eylemler birer birer anlatılıyor.

YÜRÜYÜŞ'ün 88 sayısında ayrıntılı olarak anlatılan bu Kılınçvari girişimlere değinildikten sonra, bildiri, grevdeki işyerlerinde yapılan grev ödeneklerinin Kılınç ve çetesi tarafından alınan kararlarla kesildiğine değinerek şöyle diyor:

GREV ÖDENEKLERİNİN KESİLMESİ İŞÇİ SINIFI HAINLIĞININ EN SOMUT KANITIDIR

"Petrol Kimya-İş Sendikası döneminde günü gününe titizlikle yapılan grev ödemeleri, birleşmeden sonra kastılı olarak aksatılmaya başlanmıştır. Çünkü bunlar; hayatları boyunca grevlere karşı olan, işçiler çok fazla zorlasa mecbur kaldıkları için grev 'evet' diyen sendikacılarıdır. Petrol Kimya-İş'in başlatmış olduğu grevlere işte bu görüşle bakılmış ve kendileri için bir 'yük' olarak görüldü. Grevlere karşı tavırları düşmancaydı. O nedenle kılınısı için ne gerekirse yapıldı.

Birleşmeden hemen sonra Saraçoğlu, Ağustos ayından itibaren Evma, Eylül ayından itibaren de Marshall ve Hektaş'ın grev ödenekleri tamamen kesildi. Sendikamıza başvuran Evma grevçilerine 'kendinize iş arayın' denmiştir. Sendikamız Kocaali Şube Başkanı, Marshall grevçilerine 'Petrol-İş'e geçin' demiş ve aynı kişi Saraçoğlu grevine sadece pankart ve çadırını toplayıp grevi dağıtmak için gitmiştir. Tüm grevçilere grevlerinin eski yöneticiler tarafından 'maksatlı' başlatıldığı söylenmiştir.

Bizim elimizdeki en güçlü ekonomik mücadele silahımız olan grevlere bu 'çete'nin baskısı işte budur."

Daha sonra, Kılınç ve şürekasının keyfi bir biçimde giriştiği ihraçlar üzerinde duruluyor. Bu ihraçların usulsüzlüğü konusunda gerekli başvurularda bulunulduğu, durumun örgüt disiplini içinde DİSK'e de iletiliği belirtiltikten sonra bu başvurular üzerine DİSK'in bu sorunları incelemek için bir komisyon kurduğu, bu komisyonun, çalışmalar sonuçlanıncaya kadar ihraç işlemlerinin durdurulması kararı aldığı ancak Kılınç ve çetesinin bu karara da uymadığı anlatılıyor.

Daha sonra, 25 Kasım'da yapılması gereken genel yönetim kurulu toplantısı ve sonraki gelişmeler değinilerek Kılınç ve çetesinin düzenlediği sahte toplantılar üzerinde duruluyor:

SON SOZU ONLAR SÖYLEYECEK

"GENEL YÖNETİM KURULU" ADI ALTINDA YAPILAN TOPLANTILAR SAHTEDİR

"Genel Yönetim Kurulu'nun 25 Kasım'da yeniden toplanmasına karar verildi. Bu kez de mahkeme ve DİSK'in kararlarına bu kişilerce yine uyulmadı. Kararlara uyulmaması nedeniyle Petrol Kimya-İş'ten gelen 11 Genel Yönetim Kurulu üyesi arkadaş bu kanunsuz, tüziük dışı uygulamaları protesto ederek mahkeme ve DİSK'in kararlarına uyulmasını istedi. Ancak, anti-demokratik ve yasa dışı tutumda ısrar edilince toplantı yapılmadı.

Genel Yönetim Kurulu 21 üyeden oluşmaktadır. Toplanabilmesi için en az 11 üyenin hazır bulunması gerekir. Sonradan öğrendiğimize göre Mehmet Kılınç kendisi dahil 9 kişi ile sözde 'Yönetim Kurulu' toplantısı yapmış ve bazı kararlar almıştır.

Sahte 'Yönetim Kurulu' toplantısının da Genel Başkan Vekili Mehmet Atay'ın kesin ihraç istemi ile Onur Kurulu'na sevkine ve Se.dikadaki tüm görevlerinden alınmasına ve Genel Yürütme Kurulu üyesi M. Ali Tügen'in de mahkeme kararlarına rağmen görev yaptırılmadığı halde bir de sendika üyeliğinden ihraççı için karar alınmıştır. Bunlara ilâveten yıllarca emvâl uğraş ve fedakarlıkla dışımızdan tımağımızdan artırtarak Petrol Kimya-İş döneminde satın aldığımız Sendikamız binasının ve fazla diye telefonların satılması kararı alındığını öğrendik. Tüm bunlar yağma ve talanın en açık kanıtlarıdır.

Bizlerin ve İzmir'den bir üyenin katılmamasına rağmen yapılan bu sözde toplantı; DİSK Yürütme Kurulu kararlarına da, Ana Tüzüğüme de, yasalara da aykırıdır. Böyle bir toplantıya ancak (korsan) toplantı denir. Alınan kararların bir geçerliliği yoktur ve bunların hesabı sorulacaktır.

Bu pervasız örgüt yıkıcı hareketleri 6 Aralık 1976 tarihinde yazdığımız bir ya-

zıyla yeniden DİSK'e ilettik. İşin sürünce mece bırakılamayacak boyutlara ulaştığını, aylardan beri bir çözüm getirmediklerini, Örgütümüzün hergün giderek daha fazla yıprandığını vurguladık.

DİSK Tahkikat Komisyonu 14 Aralık 1976 günü Sendikamız Genel Yürütme Kurulu üyelerini ve Genel Yönetim Kurulu üyelerinden Dinçer Doğu, Necat Ökten, Ali Özgül ve Atilla Büyükkırat'ı toplantıya çağırdı. Durumu bütün ayrıntılarıyla Komisyon'a sözlü ve yazılı olarak belgelerle sunduk. Yönetimin çıkmaza sokulduğunu, tek çözüm yolunu; en kısa zamanda DİSK'in alacağı bir kararla kendi denetimini altında Se.dikamız Şube Kongrelerini yaptırarak Genel Kurul'a götürülmesini istedik. DİSK'in "söz ve karar sahibi tabandır" ilkesinin hayata geçirilmesinin artı zorunluluk haline geldiğini anlattık."

Bundan sonra Kılınç ve çetesinin "meşreplerine uygun" kişileri bulup, yönetime nasıl atadıkları üzerinde duruluyor. Kartal Bölge Temsilcisi, hiç bir gerekçe gösterilmeden yerinden alınmıştır. Yezine ise daha önceki uygulamalarıyla işçilerin nefretini kazanan biri atanmıştır. Bu atama üzerine, bu bölgedeki işçilerin tümünün imza toplayarak DİSK'e başvurdukları biliniyor.

Kocaali Şube Başkanlığına atanan kişi ise, YÜRÜYÜŞ'te de değinildiği üzere yolsuzluk nedeniyle CHP'den, grev kırcılığı nedeni ile iş sendikadan atılmıştı daha önce.

Bütün bu uygulamalar karşısında, sendikadan tasfiyesini durdurmak isteyen, Kılınç ve çetesine karşı mücadele edenler, sabırla DİSK'e başvurmaya devam ettiler. DİSK Yürütme Kurulu aldığı bir karar ile "yürütme ve yönetim kurulunun bir arada çalışma olanağının kalmadığını" belirtti. Bundan böyle soruna "kongre açısından bakılacağı" ancak karar verinceye kadar her türlü sorunun "kendilerine getirilmesini" istedi. "Sorunun DİSK içinde çözülmesini" de ekledi.

Yürütme Kurulunun kararından sonra sorunlar "DİSK'e iletilmeye" devam edil-

di. Ancak geçen her gün, Kılınç ve yağmacı arkadaşlarının girişimlerini dizginlemek bir yana bütünü azaaltılmaktadı. Bildiri, şöyle sona eriyor:

DİSK KARARI GECİKTİKÇE YAĞMA VE TALAN ARTIYOR

"Biz yine sabırla, 9 Şubat 1977 tarihinde Petrol Kimya-İş'ten gelen tüm Genel Yürütme, Yönetim, Denetim ve Onur Kurulları üyeleri olarak imzaladığımız son gelişmeleri içeren bir uyan yazısı ile bir kez daha DİSK'e başvurduk. Söz konusu yazıda 19 Şubat 1977 günü bizlerle bir toplantı düzenlemelerini DİSK Yürütme Kurulu'na önerdik. 15 Şubat 1977 günü toplantının yapıp yapılmayacağını öğrenmeye giden arkadaşımıza konunun gündeme alındığı ancak görüşilemediği iletili. Ertesi gün (16 Şubat 1977) tüm Genel Yönetim Kurulu üyeleri DİSK Genel Merkezine giderek Genel Sekreter Mehmet Karaca ile görüştük. DİSK'in kararına rağmen 17 Şubat tarihinde Genel Yönetim Kurulu toplantısı için sadece 4 arkadaş çağrı geldiğini, DİSK'in henüz karar vermedikleri toplantının kastılı olarak yapıldığını bildirdik. Bu sözde 'toplantı'da da Genel Sekreter Hüsamettin Bakan arkadaşla görevden el çektiler ve kesin ihraç istemi ile Genel Onur Kurulu'na sevk kararları aldıklarını öğrendik.

Ayrıca öğrendik ki; 14-15-16 Şubat 1977 tarihlerinde denetim için çağrılan Genel Denetim Kurulu üyesi arkadaşları Mehmet Kılınç karar defterlerini veremeyerek denetim yapılamadığını engellemiştir. Arkadaşlar bu durumu Denetim Kurulu defterine yazarak belgelemişlerdir."

"ARKADAŞLAR

Çok kısaca özetlemeye çalıştığımız olaylar; yıllarca DİSK ilkeleri doğrultusunda hergün büyüyerek tam bir dayanışma içinde güçlendirdiğimiz Örgütümüz kimlerin yönettiğini açıkça ortaya koyuyor. Bunlar; ev sahiplerini bastırmaya çalışan yavuz hırsızlardır. Bugüne kadar sizlere resmen böyle bir açıklama yapmamıştık. Fakat bugün örgütümüzün geleceği bakımından bu acı gerçekleri bilmeniz yarar vardır. Çünkü Örgütümüz derin bir yara almış durumdadır. Yara giderek büyümekte, Örgütümüz kaç kaybetmektedir. Bu durumu sizlere iletmek bizler için tarihi bir görev oldu. Örgütümüze sahip çıkıp olayların üzerine hep birlikte eğilme zamanı gelmiştir.

• "TABAN SÖZ VE KARAR SAHİBİDİR" İLKESİNİ YENİDEN HAYATA GEÇİRMELİ İÇİN,

• PETROL VE KİMYA İŞÇİLERİNİN GERÇEK GÜCÜNÜ GÖSTERMEK İÇİN,

• SENDİKAMIZIN BAŞINA ÇÖREKLENMİŞ ÇETİYİ ALAŞACI ETMEK İÇİN,

GÖREV BAŞINA!...

Tarış İşçileri:

FAŞİST DEMAGOJİYE İZİN YOK

FAHRETTİN FIDAN

Tarış İplik Fabrikası işçileri üzerinde sürdürülen faşist baskı ve terör sonucunda bu işyerinde toplu sözleşme yetkisi DİSK'e bağlı Tekstil Sendikası'ndan alınarak MİSK'e bağlı Türk Mensucat İş'e verilmişti. Faşist Türk Mensucat İş'in, işyerinde yasa dışı baskılarla da olsa toplu sözleşme yapar duruma gelmesinde san Tekstil'in yöneticilerinin de büyük katkısı olmuştur.

Türk Mensucat İş'in faşist komandolar için DİSK'i işyerinden uzaklaştırdıktan sonra tek hedefleri kalmıştı: Tekstil... Eski AP Manisa Milletvekili ve Tarış'ın şimdiki genel müdürü Orhan Davut ile yardımcısı MHP'li Aydın Tanyel tarafından fabrikaya doldurulan komandolar, genel başkanı AP milletvekili Şevket Yılmaz olan Tekstil üyesi işçilere giderek artan baskılar yöneltmeye başladılar. Ülkü Ocaklarına zorla para toplamak, faşist ideolojiyi anlatan kitapları zor karşılığı işçilere satmak, baskılardan sadece ufak bir bölümüydü.

MİSK ve TEKSİF militanları arasında ki sürtüşmeler giderek ve hızla her iki görüşü de reddeden, ama fabrikadaki koşulları sonucu bunu açıklayamayan işçi kitlesine yöneldi.

Silah zoruyla MİSK'e kaydettilen bu kitle, Tekstil işçilerinin de teşviikle komandolarla karşı birleşti ve topluca Tekstil'e geçti. 1700 kadar işçinin çalıştığı İplik Fabrikası'nda iki üç gün içinde 700 kadar işçi MİSK'ten istifa etti. Baskılar ve ardından sendika değiştirme olayı basına yansıdı. AP'liler olaya el koydular. AP İzmir milletvekillerinden Orhan Sörgüç ile Talat Asal Tekstil'e geçen işçilerin hamiliğini (!) üstlendiler. Konu Ankara'ya iletilti.

TÜRK MENSUCAT-İŞ GENEL BAŞKANI DEVREYE GİRİYÖ

Bu gelişmeler üzerine Türk Mensucat İş Sendikası Genel Başkanı Hüsnü Çetiner devreye girerek işyerinde bir basın toplantısı düzenledi. Gazete bürolarına gönderdiği çağrıda "işçilerimiz üzerinde oynamak istenen oyunun ve işçilere karşı baskı yapıldığı şeklindeki yalan iddiaların yalan olduğunu işçilerin huzurunda yapacağımız basın toplantısında göreceksiniz" diyordu. Çetiner, ayrıca, basın mensuplarını dilekçeleri işçileri dilekiden soruyu yöneltebileceklerini de ilave ediyordu.

BAŞIN TOPLANTISI MI, REZALETİN SON PERDESİ Mİ

Toplantı gerçekten de işçilerin (600 kadar) huzurunda yapıldı. Gazeteciler salona girerken, ön tarafa yerleştirilmiş faşist kırmızı komandolar "milletçi sendika", "milli devlet güçlü iktidar" şeklinde hezeyana bulundular.

Toplantı, sendika Genel Başkanı Hüsnü Çetiner'in elindeki metni kıraat etmesiyle başladı. Başkana göre, kimseye en ufak bir baskı yapılmıyordu, işçiler kardeş kardeş yaşıyorlardı. Bazı demeklere (bu bazının Ülkü Ocakları oltuğu biliniyordu) para toplandığı, zorla kitap satıldığı şeklindeki iddialar ise kulliyen yalandı. Değil 700, bir tek işçi bile MİSK'ten istifa etmemişti.

AJAN PROVOKATÖR İŞÇİLER!

Sıra gazetecilerin soru sorma-na gelmişti. Bir gazeteci bir işçiye önce adını, sonra şu soruyu sordu:

TARİŞ İŞÇİLERİ: DİRENİŞLERİNİ SÜRDÜRECEKLER

"— İplik fabrikasında Ülkü Ocakları zorla para toplandığı, zorla kitap satıldığı iddiaları var. Ne dersiniz?"

İşçi gazeteciye şu yanıtı verdi:

"— Evet doğrudur. Ülkü Ocaklarına zorla para toplanmaktadır. Türkiye'nin kitaplarını da zorla satıyorlar. Almazsak öldürüleceğimizi söylüyorlar."

İşçinin adı Hasan Hüseyin Kırıyık'tı. Kendisinin AP'li olduğunu, ama yine de komandalardan dayak yediğini söyledi. Kırıyık, daha sonra tarih ve yer adları vererek yapılan baskıları anlattı.

Sendika Genel Başkanı Hüsnü Çetiner ile başemsilci Alaattin Özmemiş kıpkırmızı olmuştular. Sinirden titriyorlardı. Gazeteciler olmasaydı, o işçiye bilinen yöntemleriyle cevap vereceklerdi ama, şimdi yeri değildi.

Bir başka gazetecinin sorusu üzerine, bir diğer işçi birçok arkadaşlarıyla birlikte Tekstil'e geçtiklerini söyledi. Sendika Genel Başkanı, geçen varsa parmaklarını kaldırdı diye bağırды. Önce birkaç parmak kalktı. Hüsnü Hüseyin Kırıyık adındaki işçinin "korkmayın, kıldırım ellerinizi. Zaten dövüyorlar" şeklindeki uyarısı üzerine havaya kalkan parmak sayısı bir anda 100'e yaklaştı. Fiyasko büyüyordu MİSK'li sendikacılar için. Hüsnü Çetiner, durumu kurtarma gereğini hissetti, gazetecilere dönerek konuşan işçileri gösterdi ve şöyle dedi:

"— Bunlar ajan provokatörlerdir."

Bu sözler, çaresizlik içindeki bir faşistin, ne durumlara düşebileceğinin ifadesiydi bir anlamda...

Daha önceden ön taraflara amigoluk yapmış diye yerleştirilen bir komando Başkanının yardımına yetişti:

"— AP'li işçiler de, ülkücü olmayan tüm işçiler de bizim kardeşlerimizdir. Onları severiz."

Bu sözlerle işçilerin tepkisi çok büyük oldu. Bir işçi arkadaşları adına söz aldı, şunları söyledi:

"— Bunlar hep böyle sahtekârlık yapıyorlar. İkiyüzlüklük yapıyorlar. Siz varsınız diye böhle konuşuyorlar. Siz gidince kimbilir başımıza ne gelecek."

Toplantı bu minval üzere devam etti. Her faşist yalan ve demagoji işçiler tarafından gereken şekilde yanıtlandı.

Tam bir fiyasko ile biten toplantıdan sonra, komandalardan uzak bir yerde

bir grup işçi ile görüştük. Olay gerçekten AP-MHP'li işçilerin çatışması mırdı diye sorduk. Aldığımız yanıt şu oldu:

"Olay basına AP ve MHP'li işçilerin çatışması diye yansıtıldı. Biz de buna açıkça karşı çıkmadık. Devrimci oldu-

ğumuzu, solcu olduğumuzu söyleyemedik. Çünkü bizden yana olduklarını söyleyenlerin tam bir desteğini görmemiştik, göreceğimize de inanmıyorduk."

Tarış'teki mücadele, bugün yalnız işçilerin kendi özgüçleriyle devam ediyor.

FARUK AKARKARASU: HER YIL BİR YOLSUZLUK

AP eski İzmir Yeşilyurt Belediye Başkanı, eski Tes-İş Sendikası Ege Bölgesi şube başkanı ve işkolları yönetmeliğinin değişmesinden sonra da Batı Anadolu Bes-İş Sendikası Başkanı Faruk Akarkarasu'yu tanımayan yoktur Ege'de. Özellikle İzmir Belediyesi ESHOT Genel Müdürlüğü ile bu müdürlüğe bağlı işçiler bu sayın başkanı çok iyi tanır.

Akarkarasu'nun Belediyecilik yaşamı tek sözcükle özetlenmek gerekirse buna "yolsuzluk"tan başka bir sözcük bulunamaz. Yeşilyurt halkı, hizmetleriyle değil, yolsuzluklarıyla ün yapan Başkanlarına büyük vefasızlık (!) ederek kendisini o göreve tekrar getirmediler. Sayın Başkanlarına 1973 yerel seçimlerinde Belediye binasının kapısını göstermişlerdir.

Belediye Başkanlığı mutsuz bir sonla noktalanmış Faruk Akarkarasu, kişisel becerisine en uygun meslek olarak sendikacılığı düşündü ve Bes-İş Sendikası başkanı oldu. DİSK Genel-İş'le aynı okulunda faaliyet gösteren Bes-İş'in bağlı olduğu konfederasyon Türk-İş'tir. Faruk Akarkarasu Halil Tunç gibi ağabeyleriyle aynı çatı altında mücadele (!) vermesinin de avantajını iyi biliyordu.

Akarkarasu bu avantajını gerçekten de iyi kullanmış, a başladı. Ancak karşısında yine savcılar, yargıçları bulmakta gecikmedi. Faruk Bey şimdilerde tekrar yargılanıyor. Kendisine yöneltilen suç (Hileli Vergi), yani amiyane demiyim vergi kaçaklığı... MC iktidarında dahil kişilerin vergi ödeme konusunda tam bir özgürlüğe sahip olamamaları Faruk Akarkarasu tarafından kolay kolay anlaşılmıyor.

İzmir Cumhuriyet Savcı Yardımcısı A. Necmi Ercan AP'li ve Türk-İş'li sanık hakkında şu suçlamalarda bulunuyor:

"ESHOT Tes-İş Sendikası vergi mükellefi olarak maliyeye vermiş olduğu 1975 yılı gelir vergisi beyanname'inde sanıklar vergiye esas olacak matrahı noksan göstererek hileli vergi (vergi kaçaklığı) suçu işlemiş bulundukları,

İzmir Defterdarlığı Vergi Kontrol Memurluğunda düzenlenmiş inceleme raporu ile anlaşılmıştır.

Bu itibarla sanıkların 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 357/7. maddesi delaletiyle aynı kanunun 359. maddesi uyarınca cezalandırılmalarına karar verilmesi iddia olunur. 14.12.1976."

Tes-İş Genel Başkanı Faruk Akarkarasu bu suçu tek başına işlememiş. Arkasında sendikanın ikinci başkanı İsmail Karaağaç, sendikanın sekreteri Çetin Göçer, Teşkilat Mali Sekreteri Kazım Baygıtalp ve sekreter Yılmaz Bökük de var.

AP'li eski Belediye Başkanı, şimdiki Türk-İş'li sendika başkanının son öğrenebildiğimiz suçu bu. Daha önceleri irtikap suçundan da yargılanmış ama Faruk Akarkarasu özgürce vergi ödeyebildiği günleri yine de umutla bekliyor. Süleyman Demirel ve Halil Tunç ağabeylerinin de en ateşli taraftarlarından biri olmakta devam ediyor.

DİSK İLKELERİ BİR Kİ

DİSK 5. KONGRE KARARI- MADDE 28

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN ÜYELERİNİN KONUT GEREKSİNİMLERİNİ KENDİ OLANAKLARI İÇİNDE KARŞILAMAK AMACIYLA UYGULAMAKTA OLDUĞU PROGRAMIN, GENİŞ BİR İŞÇİ KİTLESİNİN KONUTLARDAN YARARLANMASINA OLANAK VERMEDİĞİNİ 1962-1972 YILLARI ARASI KONUT KREDİSİ ALAN SİGORTALILARIN TÜMÜ SİGORTALI SAYISININ ANCAK, ORTALAMA 2.66'SINI MEYDANA GETİRDİĞİ SAPTANARAK, İŞÇİLERİN KONUT SORUNUNUN ÇÖZÜMLENİBİLMESİ İÇİN SOSYAL SİGORTALAR KURUMU'NUN KENDİ KURACIĞI İNŞAAT İŞLETMESİ İLE HİÇ BİR ARACIYA FIRSAT VERMEDEN KONUT YAPTIIRMASI VE BUNLARI İŞÇİLERE VERMESİ YOLUNUN İZLENMESİNİ SAĞLAMAK ÜZERE GEREKLİ ÇALIŞMALARDA BULUNULMASINA OYBİRLİĞİ İLE KARAR VERİLDİ.

Son yılların fiyat artışlarını yalnız birşey geride bırakıyor: Kira artışları. Fiyatların, kiralarnn bu hızlı artışı doğrudan düzene ilgili. Sanayileşmiş kapitalist ülkelerde kiralat ortlama olarak gelirlerin onda birini alıp götürüyor. ABD'de ise yedide birini. İstatistikler bu oranı Türkiye için altıda bir olarak veriyor.

Aynı oranlar sosyalist ülkelerde yirmide bire varmıyor bile. Aradaki fark konut sorununa yaklaşımın farklılığı. Sosyalist ülkelerde konut da giyim ve beslenme gibi karşılanması zorunlu bir gereksinim olarak ele alınır. Diğer bir deyişle konut sorunu diye bir konu yoktur. Öte yandan kapitalist sistemde, diğer bütün konulara yaklaşım gibi bu konuya da yaklaşım kâr güdüsünden kaynaklanır. Her olanak bu yönde sonuna dek kullanılır.

KONUT SORUNU KAPİTALİZMİN BİR SORUNUDUR

Sorun işçi sınıfını bu açıdan ilgilendirmektedir. Diğer bir deyişle işçi sınıfının konuya yaklaşımı diğer bütün konulara olan yaklaşımıyla aynıdır: Düzenin kendinden yana olmaları değiştirilmesi. Türkiye'de, özellikle ikinci dünya savaşından beri hızlanmış bulunan emperyalist-kapitalist sistemle bütünleşme, kapitalizmi hakim biçim olarak yerleştirmiştir. Kapitalizmin yerleşmesi ve gelişmesiyle birlikte sanayi merkezi olarak beliren kentlerde barınma bir sorun olmaya başlamıştır.

Köyden kente göçün doğurduğu ek talep yanında kentlerdeki eski konutların yenilenmesi ve değişen koşullara uygun olarak değiştirilmesi düzenin baş edemeyeceği boyutlarda bir konut sorunu yarattı. Bu, sorunun bu boyutlara varmasını olası haline bugünkü düzen çerçevesinde çözülebileceği demek değil. Boyutun varlığı düzey, sorunu yalnızca daha çözümez yapmaktadır.

Konut işçi sınıfının bir sorunu değildir, bir gereksinimdir. Karşlanması gereken bir gereksinim. Bununla birlikte, konut sıkıntısı ve kiralarnn varlığı düzey bazılan için bir sorun olmaktadır. Böyle olunca da çeşitli görüşler ortaya atılmakta, giderek işçi sınıfına yabancı kavramlar ona benimsenilmek istenmektedir. Bunların arasında konutu bir sosyal güvenlik aracı olarak göstermek çabası vardır. Sorunun sosyal güvenlik ile bir ilişkisi yoktur.

"SOSYAL GÜVENLİK" AVUTMACASI

Sosyal güvenlik kapitalist düzenin getirdiği bir kavramdır. Yapılması zorunlu olan şeylerin bir kâr amacı olarak ele alınması, giderek tek tek tüketicilerin bu zorunlu hizmetlerden yararlanma olanaklarının kısıtlanması, ilgili sorunlara devlet aygıtı çerçevesinde düzenlenmiş "sosyal güvenlik" açısından bakmayı getirmiştir. Toplu soygun daha ararır bir soygun olmuştur. Aslında, konut ya da onun üzerinde bulunduğu arsada mülkiyet edinme yönündeki eğilimler, bu yöndeki istemler sosyal güvenlik mekanizmasının çalışmadığını kanıtlar. Ya da sosyal güvenlik (!) kavramına kast edilen anlamında çalışırsa, onun, onu denetleyenlerin düşündüğü biçimde çalıştığını kanıtlar.

Sosyal güvenlik açısından konuya yaklaşmak, konuya yaklaşmamakla eşanlamı. Yinelemekte yarar var: İşçi sınıfı ve emekçi kitleler için konut bir gereksinimin karşılanması konusudur. Sosyal güvenlik sorunu, bir mülkiyet sorunu değildir. Sosyal güvenlik sorununun kapitalizme özgü olması gibi, konut sorunu da büyük ve küçük burjuvazinin bir sorunudur. Burju-

vazi soruna büyük toprak vurgunculuğu (spekülasyon) açısından yaklaşı.

6 MİLYON EK KONUT

Yapılan çeşitli araştırmalar bir yandan büyük toprak vurgunculuğunun boyutlarını, diğer yandan da önümüzdeki yıllarda konut gereksiniminin varacağı boyutları ayrıntılı bir biçimde vermektedir. Arsa bedeli konut maliyetinin yarısını bulmakta, bazen aşmaktadır. Önümüzdeki 20 yıl içinde yalnızca köylerden kentlere göçün yaratacağı ek 30 milyon yeni kentli için, ortalama 5 kişilik haneler hesabıyla 6 milyon yeni konut gerekecektir. Buna yenilemeleri ve kentlerin kendinden gelen nüfus artışını eklemek gerekir. Önümüzdeki 20 yılda spekülörlere 400 milyar lira ödeneceği hesaplanmaktadır.

Arsa spekülasyonunu önleyecek ve kestirme yol yoğun bir kamulaştırma. Fakat, düzen bu konuda da önlemlerini kendi çıkarları açısından almayı unutmuyor. Kamulaştırmalarda değer saptanmasına ilişkin Anayasa Mahkemesi'nin geçtiğimiz aylar içindeki kararları anımsanmalı. "Gerçek değer üzerinden kamulaştırma" adı altında mülk sahiplerine verilecek olan kamulaştırma bedelleri aslında, sorunun (spekülasyonun) çözülmesini değil, yoğunlaşmasını getirmektedir.

Sorun gelişmiş ve diğer kapitalist ülkelerde çözülebilecek bir sorun değildir. Aslında sorunun çözülmesi değil çözülmemesidir, düzen gereği olan. Bir avuç spekülötörün ve inşaatçının akıl almaz soygunları için işçi sınıfı ve tüm emekçiler kat kat soyulmaktadır.

BİR DİSK ÜYESİNİN DİSK-KENT YOLUYLA 100 M²LİK KONUT EDİNMESİNİN MALİ PORTRESİ:

Zamanlama	Mali Yük	Açıklama
Katılma	20.000 TL.	Konut için
Belirsiz bir süre	1.250 TL.	Disk yatırım şirketlerine iştirak
	3.750 TL.	Şirketlere 1.000 TL.lık 5 hisse ile katılmanın tamamlanması.
Arsa Alımı ve Projelerin Hazırlanması		Konut başına düşen arsa maliyetinin 20.000 TL.yı aşan kısmı
İnşaat süresince (ortalama 2 yıl)	2.000 TL. (her ay)	İnşaat maliyetinin m ² 'si 2 bin TL. olarak hesaplanmıştır.
Taşınma ve bekleme		6 ay süreyle SSK kredisinin ödenmesine başlanmıyor.
SSK kredisinin ödenmesi (15 yıl)	1.200 TL. (her ay)	% 5 faizli 150.000 liralık SSK konut kredisinin ödenmesi.

dırlar. Konuya bireyci açıdan yaklaşım çıkar yol değildir. Bunun böyle olduğu Türkiye'nin yakın deneyimine kısa bir bakışla görülebilir. Önümüzdeki 20 yıl boyunca en az 6 milyon ek konut talebinin ortaya çıkacağı belirtilir.

KONUT KARMAŞASI

Bugünkü mekanizmayla bu talep karşılanamaz. Bugünkü mekanizma tamamiyle özel kesimin denetimi altında. Üretim iki biçimde yürütülüyor: Tek tek kendi konutunun yapımı ya da toplu konut yoluyla. İkincinin büyük bölümünü ruhsatsız gecekondular oluşturuyor. Çoğu en geri yaşam koşullarını bile karşıla-

maktan uzak. Köylerden göçün konut talebini karşılayan beldirgin yolu bu. İkincisi kentlerde yerleşik ve artan talebi de karşılamaya ağırlık veren toplu konut. Çoğu beceriksiz özenti ürünü lüks konutlar.

Her iki yol da, özel mülkiyete dayalı olduğu için, toprak parçalanmasını içeriyor. Konutun bu biçimde ele alınması toprak spekülasyonunu inanılmaz boyutlara vadmış durumda. Kısıtlı kaynakların en yoğun bir biçimde israf edilmesinin en somut göstergesi.

Diğer bir israf kaynağı konutların çoğu kere hem lüks, hem de çürük olmayı bir arada başarabilmelerinde. Gecekonduların kaynak israfında oynadıkları rolü belirtmeye gerek bile yok. Lüks konut üretme güdüsü standartlaşmayı örneklem yoluyla da verimsiz üretime neden oluyor.

Konut üretimi dünyada teknolojisi en yavaş gelişen sektörür. Türkiye'de durum daha da ağırdır. İleri teknolojiden yararlanma olanığının sınırlı olması ve geleneksel yöntemlerin ağır baskısı çoğu insaatta konut tamamlanmadık kullanılmakta olan malzemenin teknolojik ekimesini yenileriyle değiştirilmesini gerektirmektedir. Geri ve yavaş gelişen teknoloji ölçek sorunu da etkilemekte, çoğu kere küçük ve tek birimlerin üretimini zorunlu kılmaktadır. Bu da, yukarıda belirtildiği gibi toprağın parçalanması olgusunu hızlandırmakta, kentler çevresinde büyük alanlara yayılan yerleşme merkezlerine birçok hizmet verimsiz bir biçimde ulaştırılmasını, çoğu kez ulaştırılmaması- nı doğurmaktadır.

VURGUN DÜZENİ

Son yıllarda görülen, az sayıda da olsa toplu konut üretimine yönelik girişimler ise çoğu kere büyük vurgun olanığı sağlaması yönünden ele alınmaktadır. Devletin üstüne düşen görevi yapmamakta oluşu değil girişimlere bu alanda akla sığmaz olanaklar yaratmaktadır. Boyutların büyümesi verimliliği artırmak etkisinden çok soygunun boyutlarını artırmak bir sonuç vermektedir. Devlet konut sorununa yapıcı değil, olumsuz gelişmeyi kısıtlayıcı önlemler almak biçiminde yaklaşmaktadır. Bu çerçevede başvurulan, tek de- ğişle bile, en etken önlem ruhsatlar yoluyla olmaktadır. Bu konuya ilişkin belirtilmesi gereken en önemli nokta, ruhsat vermek ya da sağlamak düzeyindeki bo-

zukluk ve yolsuzluklar nedeniyle ortaya çıkan üzücü sonuçlardır. Daha şiddetli depremlere dayanacağı bel- gelere bağlanan birçok yapının küçük bir yer sarsıntı- sıyla ne hale geldikleri bilinmiyor. Yukarıda, devletin aldığı önlemlerin tek olmadı- ğına değinmiştik. Gerçekten, devletin konut konu- sundaki diğer önlemleri, bir "gecekonduyu yasa"na sahip olmasındır. Bugün Türkiye'de bir konut yasası yoktur ama gecekonduyu yasa vardır... Devletin gecekonduyu sorununa yaklaşımı belli başlı üç devreden geçmiştir. 2. Dünya Savaşı ve 1950 sonrası bir baskı devresidir. Bu devrede gecekonduların yıkılması ve yapımının önlenmesi işi polisiye önlemlere başvurulmuştur. Fak- kat, alınan önlemlerin çoğu geçersiz kalmış, sonunda

Z DAHA ÇİĞNENİYOR

devlet gerilemek zorunluluğunu duymuştur.

1960'dan 1970'e kadarki ikinci devrede geçkondular nasıl düzleştirileceğine ağırlık verilmiş, tartışmalar işe nerede ve nasıl başlanacağı konularında yoğunlaşmış kalmıştır. 1970'ten sonra geçkondunun varlığı kabullenilmiş, çevreyi düzeltici yollara gidilmiştir. Bugün, sorun hâlâ ortadadır.

BUGÜNKÜ DÜZENDE YUYA YAPIMI

Türkiye'de konut sorununa yönelik çalışma yapan belli başlı üç kuruluş var. Bunlardan ilki devlet. Devlet bu işi İmar İskan Bakanlığı'nın M.şken Ge.İl Müdürlüğü kanalıyla yapıyor. Daha doğrusu yapıyor görünümü veriyor. Bu Müdürlüğün bir yılda ürettiği konut sayısı ancak 2400.

Konutla uğraşan diğer bir kuruluş Sosyal Sigortalar Kurumu. Bu Kurum iştirakçilerini konut kredisi veriyor. Yalnız, standart, maliyet ve teknoloji saptanmadığı ve tek tip konuta yönelik kredi politikası uygulanmadığı için bu yolla kullanılan krediler gene amacından sapıyor. Konut gereksinimini karşılamaya yönelik yapıcı bir yaklaşım bulunduğu söylenemez. Ayrıca, kredilerin boyutları ve konut sorununun genel görünümü açısından bunlardan yararlanabilenler ancak aylık kazançları 4 bin liranın üstünde olan işçiler.

Emlak Kredi Bankası da konut için kredi veriyor. Temel ilkelerinden birinin "sosyal" konutların yapımını desteklemek olduğunu söylemeleri yanında verilen kredilerin lüks konutlara gittiği biliniyor.

Bu üç kuruluş dışında OYAK kendi üyelerine konut kredileri veriyor. Aynı yolda Bağ-Kur ve ME-YAK'ın girişimleri var. Yalnız bu son üç kurum, hem henüz işlevlerinin ne olduğunu sağlıklı bir biçimde saptamamış olduklarından, hem de kredilerinin yönelik grubun boyutu açısından konut sorununa her hangi bir çözüm olmak konumunda değildiler. ME-YAK'ın kesintiler dışında var olduğu bile söylenemez.

Bütün bu güçsüz ve güdük girişimler konut piyasasını olabildiğince emlak simsarlarının rahataca at oynatmalarına açmakta ya da geçkondular yoluyla büyük kaynak israfına yol açmaktadır. Konut sektöründe başından beri vurgulanmakta olan başboşluk geçkondunun yapımının maliyetini de inanılmaz boyutlara vordurmaktadır. Giderek, geçkondü edinebilmek bile olanaksızlaşmaktadır.

BİR ÖYKÜNÜN BAŞLANGICI

Bu noktada biraz geriye gitmek, 1972'ye kadar uzanmak gerekmektedir. DİSK Genel Başkanı Kemal Türkler'in 12 Mart devresinde "misafir" edip, "konuk" gibi ağırlanması" sonrasına... Türkler, o günlerde Maden-İş'in örgütlü bulunduğu işyerlerinin tamamına yakınının işvereni olan ve en güçlü işveren sendikası konumunda bulunan MESS'in bir toplantısında bir konuşma yapıyor. Konuşmasında geçim koşullarının zorlaşmasını uzun uzun anlatırken sonra şunları da ekliyor:

"Buna mani olmak için kooperatifler, bu gibi mağazalar açılmalıdır. Bir önemli husus da işçinin mesken konusudur. İnsanlar kaybedecek birşeyleri olmayınca son noktaya kadar gitmektedir. İşçiler küçük ölçüde mesken sahibi olurlarsa, mülkiyet sahibi olurlarsa başka türlü düşümler. Bu bakımdan işverenler işçinin hiç olmazsa arsa sahibi olmasına yardımcı olunsunlar." Türkler aynı konuşmada, kendi yaşamından da örnek vererek, kırkbeş yaşına kadar başka düşümlüğünü, bu yaşa geldiğinde bir mesken sahibi olunca düşüncelerinde de bir değişiklik olduğunu belirtiyor.

DÜNYA GÖRÜŞÜNÜN YAŞAMA GEÇİRİLİŞİ

Türkler'in yaşlandıkça düşüncelerinde daha başka değişiklikler de olmasına kimsenin bir diyeceği olmaz. Konut sorununa hâlâ aynı açıdan yaklaştığı ise açık. DİSK üst yönetiminin son girişimi biliniyor: DİSK adına sahibi bulunulan Politika gazetesine verilen reklamlardan biliniyor. DİSK-KENT. Bu girişim, temel bir yapı kooperatifi olmasının ötesinde, aynı zamanda bir "kaydılmış kredi kooperatifi" de. Kaydılmış kredi sisteminin nasıl çalıştığı YÜRÜYÜŞ'ün 59. sayısında anlatılıyor. İştirakçileri belirli bir malın sahibi etme adı altında, onlardan toplanan büyük mik-

tardaki para sermaye olarak kullanılmakta ve zamanı geldikçe de, yavaş yavaş yapılacak işler yapılmakta. Bu arada işlemler paradan elde edilen kâr konusunda ne gibi bir niyet beslendiği de açık.

Politika Gazetesinin reklamını yaptığı DİSK-KENT projesi de böyle bir girişim. Dahası da var. Projenin yürütülmesinde kullanılacak olan inşaat şirketlerinin nitelikleri ve girişim ile olan ilişkileri de araştırılmaya değer. Maden-İş Sendikasının böyle şirketlerin sahibi olduğu biliniyor. Politika Gazetesi satın alınırken kullanılan 7 milyon liranın ve satın alındığından beri her ay yapmakta olduğu zararın bu yolla kapatılacağı umuluyor olabilir. Günlere peşpeşe tam sayfa reklam basmaktan böyle bir yarar umuluyor olabilir. Fakat, bu yöndeki başarının da gene girişimcilerin diğer işlerinde gösterebildikleri başarıyı aşmayacağı, şimdiden büyük bir rahatsızlıkta söylenebilir...

Bu kestimin gerçekleşme gücü yüksek. Toplumun verdiği bilinçlenme düzeyi gözönünde bulundularak yapılan bir kestim. Kooperatifler yoluyla işçileri ve tüm emekçileri mülk sahibi yapıp, onları sistemle bütünleştirme girişimine kısaca verilen bir ad var: Halk Sektörü. Bu kavram CHP'nin 1973 seçimleri öncesi geliştirdiği bir kavram. Yaklaşık, Türkler'in yukarıdaki konuşmasıyla eşan. Yalnız, 1977'de CHP bile bu kavrama sahip çıkamıyor. Toplumun özlemlerinin bu yolla karşılanamayacağını onlar da farkettiler. Türkler ve DİSK üst yönetimi ise hâlâ aynı noktada. Daha da geride. İşçilerin tasarruflarıyla başka alanlardaki beceriksizlikleri kapatma çabasında.

HİZMET ADI ALTINDA

DİSK-KENT projesinin bütün ayrıntıları henüz açıklanmadı. Açıklanamaz da. Bilinen kadan tabloda özetleniyor. Konut sektöründe görülen fiyat hareketleri kesin ve ayrıntılı bir açıklama yapılmasına olanak tanımıyor. İnşaatın ne zaman başlayıp ne zaman tamamlanacağı, kullanılacak olan malzemenin fiyatla-

DİSK GENEL BAŞKANI KEMAL TÜRKLER'İN 1972'DE YAPTIĞI BİR KONUŞMADAN:

"SÖZLEŞMELERLE SAGLANAN ÜCRET FAZLAĞINI KISA BİR SÜRE SONUNDA İŞÇİNİN ELİNDEN PİYASADAKİ OYNAKLIK ALIP GÖTÜRMEKTEDİR. BUNA MANİ OLMAK İÇİN KOOPERATİFLER, BU GİBİ MAĞAZALAR AÇILMALIDIR. BİR ÖNEMLİ HUSUS DA İŞÇİNİN MESKEN KONUSUDUR. İNSANLAR KAYBEDECEKLERİ BİRŞEYLERİ OLMAYINCA SON NOKTAYA KADAR GİTMEKTEDİR. İŞÇİLER KÜÇÜK ÖLÇÜDE MESKEN SAHİBİ OLURLARSA, MÜLKİYET SAHİBİ OLURLARSA BAŞKA TÜRLÜ DÜŞÜNÜRLER. BU BAKIMINDAN İŞVERENLER İŞÇİNİN HİÇ OLMAZSA ARSA SAHİBİ OLMASINA YARDIMCI OLSUNLAR."

ındaki gelişmeler ve satın alınacak olan arsa bedeli, içinde bulunulan düzen çerçevesinde sağlıklı bir biçimde önceden saptanamaz. DİSK-KENT adı altında böyle bir maceraya atılmak bu durumu hafifletmez, daha da bozar. Konutlar için arsalar belediyeden satın alınacak. Belediye bu arsaları "gerçek değer üzerinden" kamulaştırdıktan sonra DİSK'e satacak. Konu ne tarafından alınmış alınsın, bir tuhaf görünüm vermektedir.

Bu yoldan Türkiye'de geçti. O'nun da bir yapı kooperatifi deneyimi var. Kuşkuyla yönlere daha az. Ayrıca, işçiler kendi aralarında bir araya gelip kooperatifler kurup konut sahibi olmayı deniyorlar. SSK'nun kendi yaptığı işçileri dağıttığı konutlar benzerlerine göre en ucuz. Bütün bu çabaların baş edemediği ise düzünün işleyişi. Düzen aynı kaldıkça işçilere geçkondulardan apartmana geçmelerin çok kısa za-

manda konutlarını satmalarını ya da kiralamalarını ve kendilerinin gene geçkonduya geri dönmelerini zorunlu kılıyor. DPT'nin bu konuda yaptığı bir araştırma açık. SSK yoluyla konut edenlerinin ancak % 20' si hâlâ bu konutlarda oturuyorlar.

Bununla birlikte SSK'da ve Müdürlük Kurulu'nda yıllardır SSK'nın doğrudan konut yapımı ve dağıtımını savunuluyor. Müdürlük Kurulu'ndan bu yönde 1975'de çıkarılmış bir karar da var. Çalışmalar Ankara, İzmir ve Eskişehir'de sürmekte. Yakınlarda, bu yolun daha yoğun bir biçimde kullanılması yönünde bir karar da alındı. Bu yolda alınan başka bir karar daha var. DİSK 5. Kongresinde alınmış bir karar. Şöyle:

DİSK 5. KONGRE KARARI

"Madde 28- SOSYAL SIGORTALAR KURUMUNUN KONUT YAPTIRMASI

"Sosyal Sigortalar Kurumu'nun üyelerinin konut gereksinimlerini kendi olanakları içinde karşılamak amacıyla uygulamakta olduğu programın, geniş bir işçi kitlesinin konutlarından yararlanmasına olanak vermediğini 1962-1972 yılları arası konut kredisi alan sigortalıların tümü sigortalı sayısının ancak, ortalama % 2.66'sını meydana getirdiği saptanarak, işçilerin konut sorununun çözülmesibilmesi için Sosyal Sigortalar Kurumu'nun kendi kuracağı inşaat işletmesi eliyle hiç bir aracıya fırsat vermeden konut yaptırması ve bunları işçilere vermesi yolunun izlenmesine sağlanmak üzere gerekli çalışmaların bulunulmasına oybirliği ile karar verildi."

DİSK 5. Kongresinin kararlarından biri bu. Konut gereksiniminin karşılanmasına yönelik girişimlerden yalnızca biri. Kongre kararları tabanından düşünece ve özlülerini yansıtır. Kongre kararları ayrıca DİSK yönetimini bağlayıcı. Kararları bu niteliği yanında DİSK yönetiminin son girişimi biliniyor. Sahibi olduğu bir gazete kanalıyla Kongre kararları aleyhinde eylemde bulunmak. Soruna DİSK-KENT yoluyla yaklaşmanın çözüm olmaması yanında, sorunun bir de bu yanı var.

Uygulanmış Türkler'in konuşmasından beş yıl sonra başlaması önemli değil. Ülkenin sorunlarına kapitalist çerçevede içinde çözüm bulma olanakları giderek tamamıyla ortadan kalkınca, sosyal demokrasinin de daha gerici bir görünüm alması kaçınılmazdı. Aynı biçimde sosyal demokrat kuyrukçuluğunda da. Türkler'in konuşması 1972 yılında yapılmış. Akgünler bildirgesi ve CHP'nin 7 aylık hükümet devresinden beri bir çok soruna olduğu gibi konuta da yaklaşımda değişiklikler var. Yalnız, o zaman da bugün de Türkler, CHP'nin gerisinde.

O günler, CHP, konutu bir sosyal güvenlik aracı ya da konusu olarak ele almamaktaydı. Türkler konutu, değil sosyal güvenlik aracı, bir sınıf değiştirme aracı olarak görmekteydi. Bugün, belki elinde olanak olmasından, CHP'nin bir konut kooperatifi uygulaması yok. Türkler'in sahipliğini yaptığı gazetesinin böyle bir girişimin reklamcılığı yapması var. DİSK üst yönetimine egemen olan lafazanlık ve girişimler sosyal demokrasi kuyrukçuluğuna bile yakışmamaktadır.

KONUT SORUNU DEĞİL GEREKSİNİMDİR

Unutmuş görünenlere, ya da anımsamakta zorluk çekenlere hatırlatmakta yarar var: Konut işi sınıfın sorunu değildir. Hele, konut mülkiyeti olarak ele alındığında, işçi sınıfının sosyalizme giden yolunda bir engel oluşturmaz. Yolun açık tutulması, konut da içinde bulunulması üzere diğer birçok gereksinimine en çabuk süreli çözümünün sağlanması için gereklidir. Konut da içinde bulunulması üzere diğer birçok konuda yürütülmekte olan vurguncu, söygcü düzene son verilmesi için gereklidir.

DİSK-KENT gibi girişimlerin bu yolu tıkamak değilse bile engelliyebileceği sanılmamalı. İşçi sınıfını Dünya Gazetesinin küçük burjuva iştirakçileriyle aynı konumda görebilen görüşlere en güzel yanıt gene işçi sınıfından gelecektir. Politika gazeteside diğer günler ve haftalar, isterse aylarca sürdürsün konut kooperatifi reklamlarını, isterse yurt dışındaki işçilerin tasarruflarından umsun katılmaları, bütün bunlar boş çıkacaktır. Dünya Gazetesi bir ay gibi kısa bir zamanda yaklaşık on bin küçük burjuva iştirakçisi buldu. DİSK-KENT de belki aynı piyasaya açılmalı.

TÜM ÖĞRETİM ÜYELERİ DERNEĞİ (TÜMÖD) GEÇTİĞİMİZ HAFTA 2. OLAĞAN GENEL KONGRESİNİ YAPTI. KONGRE SONUCUNDA DERNEĞİN GENEL BAŞKANLIĞINA SEÇİLEN GENÇAY ŞAYLAN'IN YÜRÜYÜŞÜN SORULARINA VERDİĞİ YANITLARI OKURLARIMIZA SUNUYORUZ:

● Geçtiğimiz hafta içinde 2. Olağan Genel Kongresini yapan TÜMÖD için 1976 yılının nasıl geçtiğinin ve Kongre'nin genel bir değerlendirmesini yapabilişinizi?

● Herkesin çok iyi bildiği gibi, 1976 yılı sadece derneğimiz için değil, ülkenin bütün demokratik eğilimli kuruluş ve kişileri için yoğun bir mücadele ile dolu geçmiş; genel seçimlerin de yaklaşmış olması nedeni ile faşist saldırılar giderek artan biçimde sürmektedir. Buna karşılık olarak da toplumun demokratik kesimlerinde direniş artmış, faşizme geçit vermemme konusunda kararlı bir tavır almak güncel sorun haline gelmiştir. İşte geçen yıl için temel görev, diğer demokratik kuruluşlar gibi, faşist tırmanmaya karşı elden geldiği kadar direnme ve kararlı bir tavır koyma öncelik taşımıştır. Bu nedenle TÜMÖD ülkemizdeki yüksek öğrenim sisteminin yapısal sorunları ile yeterli derecede ilgilenmeye vakit ve olanak bulamamıştır. Bununla beraber bu konuda da bence önemli sayılabilecek bazı girişimlerde bulunulmuştur. Örneğin Mayıs ayı içinde düzenlenen ve üç gün süren "Yüksek Öğrenim Sorunları Semineri"nde sistemin ciddi ve tutarlı bir eleştirisi yapılmıştır. Öyle sanıyorum ki, ülkemizde ilk kez, yüksek öğrenim sisteminin yine öğretmen üyeleri tarafından elverişli ölçüde tartışılıp eleştirilmesi burada olmuştur.

Genel Kongre bir bakıma izlenen politikayı uygun görmüş ve temel görüş ve politikalarda bir değişiklik yapılmaması söz konusu olmamıştır. Bundan da ötede 2. Olağan Kongre, öğretim üyelerinin toplumun demokratikleşme mücadelesinde

kendilerine düşen sorumlulukları almaya hazır olduklarını göstermiştir. Öyle sanıyorum ki, bu oldukça önemli bir gelişmedir.

● İçinde yaşadığımız günlerde faşist saldırılar, her yere yayılmış olmakla birlikte yine de yüksek öğrenim kuruluşlarının saldırıları günlük naktalarından biri olduğu görülmektedir. Siz bu oluşumu nasıl yorumluyorsunuz?

■ Faşist tırmanış, bir yapı sorunudur ya da başka bir deyişle söylemek gerekirse, tarihsel olarak belli bir ekonomide örgütlenme biçiminin belli bir aşamada organik olarak oluşturduğu süreçtir. Faşist tırmanışın temel hedefi de başta işçi sınıfı olmak üzere bütün emekçi kesimlerin toplumu demokratikleştirmeye yolunda oluşturdıkları taleplerdir. Bu esas olmakla beraber, yüksek öğrenim kuruluşlarının faşist saldırılara hedef olduğu da açıkça görülmektedir. Bu noktada hemen hatırlanması gereken nokta, bilimin tarafsız olmadığıdır. Bilim, toplum içinde taraflı bir süreçtir, gerçeğin yanında olan bir süreçtir. Bu nedenle de, Türkiye'deki yüksek öğrenim kurumlarının bilim üretme yeteneği tartışılmakla birlikte, toplumda bilimi yapan kurum olarak üniversitelere özerklik tanınması, bu anayasal güvence altına alınmıştır. Özerkliğin bedeli, yüksek öğrenim kuruluşlarının sözü edilen taraflı davranışa sorumluluğunu duymasındır.

MTTB DIYARBAKIR ŞUBE BİNASINDA SİLAH BULUNDU

24 Kasım'da MTTB tarafından Diyarbakır Tıp Fakültesine yönelen saldırıya YÜRÜYÜŞ de değinmişti. Aradan geçen günlerde, Tıp Fakültesinde ancak çok küçük bir grup teşkil eden, herhangi bir harekette bulunmaya cesaret edemeyen MTTB'li faşistler, 8.3.1977 günü tekrar başlarını kaldırdılar. Tıp Fakültesi 3. sınıf dersanesinde saat 11.00 sıralarında çıkan tartışma sonucu, İsa Geziçi, Misbah Ekinci, Şemsettin Bahaç adlı MTTB'li faşistler, bıçak, zincir çekerek devrimci öğrencilere saldırdılar. Ancak karşılıklı olarak öldükleri kitle karşısında, selameti MTTB binasına kaçmakta bulundular. MTTB'den temin ettikleri silahlarla tekrar okula döndüler ve derse girdiler. Ders çıkışında içlerinde Emin Batun ve İsfendiyar Eyyüboğlu adlı TİP üyesi arkadaşlarının da bulunduğu altı devrimciye ateş açtılar. Ancak büyük bir tesadüf sonucu 10 metreden sıkılan mermiler he-

heflerini bulmuyordu. Olaydan sonra MTTB'li faşistler kaçıyorlar, Tıp Fakültesinin devrimci öğrencileri ise işin arkasını bırakmaya hiç de niyetli gözüküyorlardı. Derhal Emniyet Müdürlüğüne ve C. Savcılığına olay yerinde ele geçirilen bazı suç delilleriyle başvuruluyor ve suçların MTTB binasından çıkarken gören arkadaşlar durumu belirtiyorlardı. Bu somut deliller karşısında MTTB Diyarbakır binası polis tarafından aranıyor, suçlulardan İsa Geziçi ve Şemsettin Bahaç'ın orada saklandığı görülüyor, ayrıca muhtelif çaplı iki tabanca, bir sustalı bıçak, bol miktarda mermi, sopa, zincir, muşta ele geçiriliyordu. Daha sonra saldırıya uğrayan altı devrimcinin davası olmasıyla, iki faşist tutuklanıyordu. Bunun üzerine devrimci öğrenciler Valliğe başvuruyorlar ve MTTB'nin bu somut durum karşısında kapalımasını talep ediyorlardı. Tıp Fakültesi devrimci öğrencilerinin, bu haklı talebi ve kararlı tutumları tüm ilericiler ve demokratlar tarafından desteklenmelidir.

● Bütün eğitim emekçilerinin, bu arada öğretim üyelerinin de tek bir örgüt içinde toplanmalarının çok daha tutarlı olacağı ve 100.000'nin üstünde öğretmeni örgütleyen TOB-DER varken neden TÜMÖD'e gerek duyulduğunu nasıl yorumluyorsunuz?

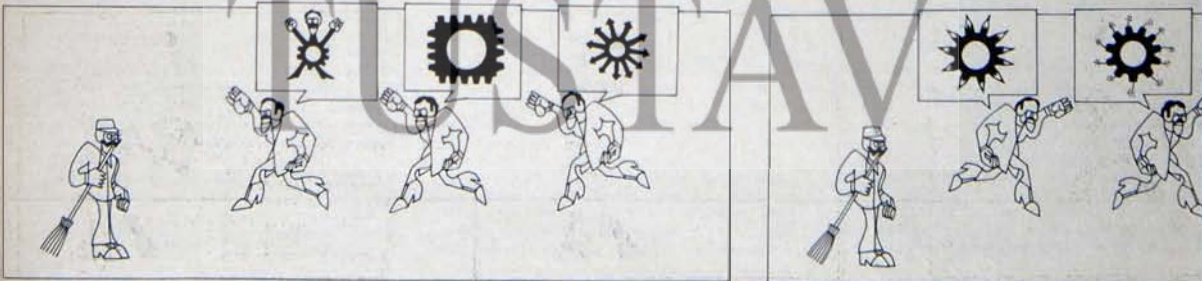
● Değindiğiniz sorunun gerçekten çok önemli olduğu yadsınmaz. Parçalanmak yerine eğitim alanında tek bir örgütün ortaya çıkmasının faydalıdır. Bununla beraber, öğretimi üyeleri ile öğretmenler arasında bazı farklılıklar

olarak olduğu söylenebilir. Örneğin ekonomik koşullar öğretmenler açısından daha ağır sayılabilir. Bunun dışında öğretimin üyelerinin örgütlenme sorunlarının daha farklı olduğu ve bir bakıma doğal olarak öğretmenlere göre daha yavaş yavaş yitirildiği açıktır. Bundan da ötede, Türkiye'de yüksek öğrenimin kendine özgü önemli sorunları ortaya koyduğu bilinmektedir. TÜMÖD, gerçekten büyük bir boşluğu doldurmak, yüksek öğrenim sorunları hakkında, sistem içinden görüş getirmek işlevini yerine getirmektedir. İşte bütün bunlara bağlı olarak bağımız bir örgütün varlığı savunulabilmektedir. Kuşkusuz TÜMÖD'ün bağımsızlığını savunmak TOB-DER'i yadsınmak anlamına gelmez. Biz TOB-DER'in eğitim alanındaki en büyük ve en güçlü demokratik örgüt olduğunu kabul etmekteyiz; bütün olanaklarımızla da onu desteklemeyi görev bilmekteyiz. Nitekim son Kongremizde oy birliği ile kabul edilen bir önerge, bütün üyelerimize bulundukları yerdeki TOB-DER şubelerine de üye olmayı sağlık vernmiştir. Açıkça görüldüğü gibi sadece TÜMÖD ile TOB-DER arasında değil, bütün kamu görevlilerini örgütlemeyi amaç edinen demokratik kuruluşlarda bir yakınlaşma ve ortak sorunlar üzerinde işbirliği yapma eğilimi giderek yükselmektedir. Bu işbirliğinin de giderek bir takım yapısal bağlar oluşturacağı açıktır.

● Önümüzdeki çalışma yılı içinde öncelikle üzerinde durmayı düşündüğümüz sorunlar nelerdir?

● İçinde yaşadığımız dönemin geçen yıldan farkı yok. Başka bir deyişle "can güvenliği" yüksek eğitim kurumlarında en ön planda. Kuşkusuz öğrencilerinde can güvenliği, sadece yüksek öğrenimin sorunu değil; ama biz somut olarak bu soruna karşı karşıyayız. Çok açık olarak gözüktüğü gibi sorunun çözümü bugünkü siyasi iktidardan düşürülmesinde yatıyor. Siyasi iktidar, artık saklamaya bile gerek duymadan silahlı tehdit örgütlerini yetiştirip, donattığını belirtiyor. Yüksek öğrenim kurumlarında faşist saldırıların yükünü öğrenciler çekiyor. Onlar öldürülüyor, yaralanıyor, eğitimi aksıyor. Bu ortam içinde eğitimi yürütmenin hiç bir anlam ve olanağı kalmamış. İşte bu noktada öğretimi üyelerinin büyük sorumlulukları ortaya çıkıyor. Genellikle başvuru olan yol "iki karış grubun çatışması" öncülüğüne dayanıyor. Bu, kolay, sorumluluktan kaçınan, toplumun siyasal güçleri arasında dengeli bir yol izlemektir. Eğer bugün eğitim ortamı yok edilmişse bunun baş sorumlusu açıkça siyasi iktidardır. Dev-

ÇARK...

MUHALEFETİ KENDİ ÖRGÜTLEMELİYİZ"

letti yönetenler, en temel görevlerinden biri olan kan güvenliğini sağlamak şöyle dursun silahlı saldırıların organize edilmesi içinde bulunmaktadır. İşte bütün demokratik eğilimli öğretim üyeleri bu duruma karşı direnmeli; doğaldır ki en etkili direnme yolu siyasi iktidara karşı bir eylem olarak ve sorunu açıkça ortaya koyarak eğitimi durdurmak sayılabilir. TUMÖD olarak, içinde bulunduğumuz dönemde yüksek öğrenim sistemi içinde böylesine bir demokratik muhalefeti etkin bir şekilde ortaya koymayı öncelikli bir görev olarak düşünmekteyiz. Bu yolda önemli bir potansiyele sahip olduğunu hareketle geçirilebileceğini inanıyoruz. Örneğin ODTÜ'de bu açık biçimde

ortaya çıkmış; üniversiteyi faşistleştirme girişimine karşı siyasi görüşleri birbirinden çok farklı olan öğretim üyelerinin tamamına yakın bir kısmı direnişe geçmişlerdir. Öyle görünmektedir ki, bu demokratik muhalefet karşısında Müttevelli Heyet ve Rektör Hasan Tan, eğer büyük bir provokasyon düzenleyip ODTÜ'de insanları öldürülmezse gitmek zorunda kalacaklardır. Ancak bu olumsuz gelişmelerin yanında özerklik ve sorumluluk gibi yüksek öğrenimin temel ilkeleri ile zıt gelişmelerinde ortaya çıktığı görülmektedir. Karadeniz Teknik Üniversitesi yönetenlerin her çareye başvurarak yasal zorunluluk haline gelen özerkliği önlemeye çalışmaları ve son

olarak TRT Seçim Kurulu'nun kararlarına karşı örnek sayılabilir.

• **Türkiye'de ilk öğrenci olayları patlak verdiğinden beri "demokratik üniversite" diye bir kavramın kullanılmaya başlandığı ve bu yolda taleplerin ortaya atıldığı görülmektedir. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?**

■ Demokratik bir yüksek öğrenim sistemi demegimizin kurulduğu andan beri temel amaçlarından biri olmuştur. Demokratik üniversiteyi kısaca topluma sorumlu ve sistem içinde herkesin yönetimi katılabildiği yüksek öğrenim düzeni olarak tanımlamak mümkündür. Özerklik şimdiye kadar, esas olarak sis-

temin kazanılmış ayrıcalıklarını koruma ve rahat kalmaları mekanizması olarak kullanılmıştır. Bunun yanında özerkliğe karşın ciddi bir özerkliğinin işlediği söylenemez. İşte eğer işçilerinden, öğrencilerinden asistanına kadar herkes yüksek öğrenim kurumlarının yönetimine ciddi biçimde katılacak olursa özerklik, gerçek işlevselliğe kavuşabilecektir. Demokratikleşme geliştiği ölçüde yüksek öğrenimin kendi sorunlarına sahip çıkması ve topluma karşı daha sorumlu bir tavır alması beklenilebilir. Yine demokratikleşme ile beraber özerkliğinin gelişmesi akademik çalışmaların standartlarını yükseltebilecektir. TUMÖD, bu konuda uzun bir zamanndan beri çalışmalarını sürdürmekte Türkiye'de yüksek öğrenim sisteminin yeniden düzenlenmesi ile ilgili bazı temel esaslar üzerinde görüşlerini duyurmak girişimini sürdürmektedir.

Birlik ve dayanışmanın somut ürünü

İstanbul Tabip Odası'nın 5 Mart'ta yapılan 49. Genel Kurulu, ilericiler, demokrat ve sosyalist doktorlar bir araya getiren "Çağdaş Hekimler" in başarısıyla sonuçlandı. Yönetim Kurulu, Onur Kurulu, Denetleme Kurulu ve Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi delegelikleri için yapılan seçimlerde Çağdaş Hekimler Grubunun aldığı 338 oya karşılık, CHP eğilimli doktorların oluşturduğu Ulusal Birlik Grubu 152, MSP eğilimli doktorları bir araya getiren "Vakıf Guraba Hastanesi" grubu ise 148 oy aldı. Yapılan seçimler ve görev bölüşümünden sonra Yönetim Kurulu, Başkan Özdemir İlter, Genel Sekreter Kemal Parlak, Muhasip Sevil Özyalçın, Veznedar İsmet Koray, Halim Dinç, Metin Tamer, Şakir Derkut tarafından oluşturuldu.

"Çağdaş Hekimler" grubunun İstanbul Tabip Odası genel kurulundaki başarısı, aynı zamanda, demokratik kitle örgütlerinde doğru örgütlenme ve mücadele anlayışının bir başarısı oldu. Bu doğru anlayışın uygulanması, genel kurula hazırlık safhasında gözlemlendiği kadar, genel kurul çalışmaları sırasında da gözlemlendi. "Çağdaş Hekimler" e alternatif olmaya çalışan gruplar, genel kuruldaki çabalarını, ilericiler, demokrat ve sosyalist doktorları kısır bir polemik yarışına sokma yönünde yoğunlaştırdılar. Uzun saldırı ve sapırmaya yöntemlerine başvurdular. "Çağdaş Hekimler", bu oyunlara iltifat etmeyerek genel kuruldaki başarısının temellerini attılar. Polemik yarış yerine, önerdiği çalışma programının somut ilkelerini açıklamayı yeğlediler. Demokratik kitle örgütlenmesi anlayışına uygun olan bu mücadele yöntemi, kendilerini başlangıçta "Çağdaş Hekimler" le özdeşleştirmeyen doktorların da sonuç olarak yön-de tutum almalarını sağladı.

"Vakıf Guraba Hastanesi" grubunda bir araya gelen fanatik sağcıların genel kuruldaki politikaları, doktorların birliğini hedef alan yıkıcı çabaları bir kez daha sergiledi. Bu grup, dinsel görüntülerin arkasında, Tabipler Odası'nı bir tekke biçimine dönüştürmek, etkisizleştirmek ve örgütün demokratik içeriğini mistik sloganlarla boaltmak çabasındaydı. Bu çaba, genel kurul üyeleri tarafından gereğince değerlendirildi.

Ulusal Birlik Grubu ise, politikasını, sosyal demokratları da içeren Çağdaş Hekimler'e karşı uzlaşmaz bir tutum almaya dayandırdı. Bu taktiğin temelinde, Çağdaş Hekimler'in arasında sosyalist doktorların da yer almasından duyulan huzursuzluk yatıyordu. Ulusal Birlik Grubu, Çağdaş Hekimler'i geri-letme gayreti içinde ilginç yöntemlere de başvurdu. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Nurettin Sözen ve Dr. Güngör Satıroğlu yönetiminde CGP ve AP eğilimli doktorları örgütlemeye çalıştı. Bu örgütlenme çabasında, "mah-

kum edilmiş ve affa uğramış olan komünistlerin", "bölücü ve ayrılıkçıların", "maocuların", "kürtçülerin" Çağdaş Hekimler Grubunda bulunduğu propaganda bol bol kullanıldı. Bu propaganda, beklenenin tersine, tutarlı demokrat doğrultudaki doktorların daha çok Çağdaş Hekimler saflarına yaklaşmasını sağladı.

CHP'nin iktidarda döneminde SSK Genel Müdürlüğü yapan Dr. Erdal Atabek de, Çağdaş Hekimler'le çalışma ortaklığı yaptı.

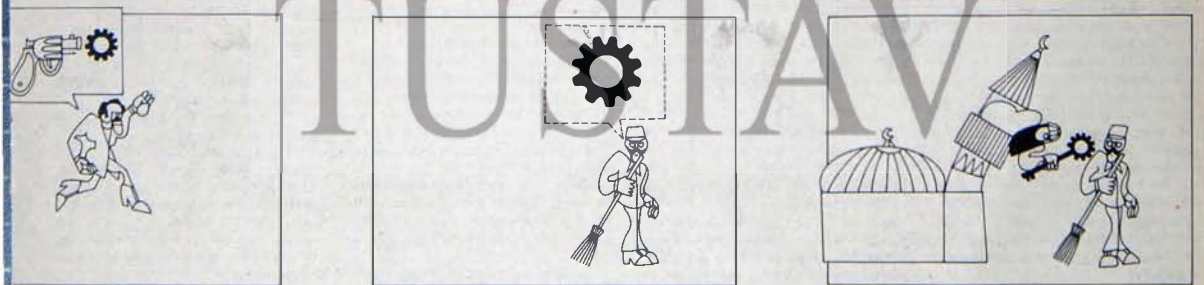
Çağdaş Hekimler'in genel kurula hazırlık çalışmaları da, kitle örgütlerindeki doğru çalışma anlayışına dayanıyordu. Genel Kurul öncesinde oluşturulan Çalışma Grubu, ilericiler, demokrat ve sosyalist doktorların ortak görüşlerini formüle etti. Bu görüşlerin duyurulması üzerine, 90 kurum ve hastane temsilcisinin arasından 26 üyeli bir "Seçici Kurul" oluşturuldu. Seçici Kurul, Çağdaş Hekimler Grubunun tüm adaylarını önceden açık oyla seçti, blok listeye seçimlere girdi.

Çağdaş Hekimler Grubunun başarısının temelinde, bir yanda faşizme ve emperyalizme karşı ortak demokratik örgütlenme anlayışını, diğer yanda da mesleki, ekonomik ve demokratik hakların ve isteklerin savunulmasını tutarlı ve kararlı bir biçimde birleştirebilmesi yatıyordu. Bu kararlılık, Seçici Kurul'un ortak anlayışla saptanan şu görüşle dile geldi: "Çağdaş Hekimler olarak bir yandan Tabip Odası'nın görev ve çalışma alanına yansımış bulunan faşizmin ve emperyalizmin izdüşümlerine karşı mücadele etmeyi; diğer taraftan da bu mücadeleyi toplumda varolan tüm anti-faşist-antiemperyalist güç ve örgütlerin ve kardeş Odaların verdiği demokrasi mücadelesiyle birleştirmeyi, onlarla ortak bir demokratik mücadele platformu üzerinde güçbirliği yapmayı ertelenemez bir demokrasi görevi olarak görüyoruz."

Çağdaş Hekimler Grubu, ayrıca, verdiği mücadelenin daha ileri bir toplum düzeninin oluşması için verilen mücadeleden bağımsız olmadığını da şöyle belirtti: "Bireyin ve toplumun sağlıklı bir yaşam içinde, sömürden uzak, özgür, yarımından kuşkusuz, tüm yaratıcı yeteneklerinin açığa çıktığı ve geliştiği bir toplum biçiminin oluşturulmasına katkıda bulunmak İstanbul Tabip Odası'nın ana çalışma ilkelerini oluşturacaktır."

İstanbul Tabip Odası'nın 49. Genel Kurulu'nda ilericiler, demokrat ve sosyalist doktorların tutarlı çabalarının başarıya ulaşması, demokratik kitle örgütlerinde doğru mücadele anlayışının yerleşmesi doğrultusunda önemli bir adım oldu.

kurgu: İlhan Akalın çizgi: Nezh Danyal

Corvalan:

"BİRLİĞİN

DIŞINDA KALMAYA

KİMSENİN

HAKKI YOKTUR"

Sosyalist ülkelerin ve dünya demokratik kamuoyunun dayanışmasıyla özgürlüğüne kavuşan Şili Komünist Partisi Genel Sekreteri Luis Corvalan, çeşitli Avrupa ülkelerindeki gezi ve temaslarını sürdürüyor. Corvalan ile FKP Genel Sekreteri G. Marchais arasında bir görüşme yapılmasının kararlaştırılmasından sonra ABD Komünist Partisi Genel Sekreteri Gus Hall de Corvalan'ı ABD'ye davet etti.

Corvalan'ın, bir süre önce İKP Genel Sekreteri E. Berlinguer'in çağrısı olarak gittiği İtalya'da düzenlenen büyük bir dayanışma mitinginde yaptığı konuşma, Şili'deki durumu ortaya koymasına bakımından önem taşıyor. Corvalan, yüzbinlerce kişinin coşku ve dikkatle izlediği bu konuşmasında, ülkedeki toplumsal ve politik durumu çözümlemek, devrimci güçlerin faşizme karşı mücadelesinin görevleri üzerinde durdu. Aşağıda Corvalan'ın bu konuşmasından bazı bölümleri bulacaksınız.

Corvalan, Şili halkıyla dayanışma hareketinin gücüne değinirken sunulan söyledi: "Sovyetler Birliği, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Küba ve diğer sosyalist ülkelerin güçlü katkısı, dünya emekçilerinin ve çeşitli kapitalist ülkeler hükümet ve parlamenterlerinin desteği ve üçüncü dünya ülkelerinin yardımıyla Şili halkı faşizmi yenecektir."

"HİÇ BİR ŞEY CEZASIZ KALMAYACAK"

Corvalan, ülkesinde yoğunlaşan terör kampanyası ve cuntanın öfre cürcanası üzerinde de şöyle konuştu: "Geçtiğimiz yılın Kasım ayında Şili'de büyük bir tutuklama dalgası görüldü. Bu olayı, birçok tutuklunun adının kayıp listelerine geçirilmesi izledi. Tutukluların yakalanmaması, çeşitli politik güçlerin protestosu ve uluslararası dayanışma hareketinin baskısı ile sıkıştırılan diktatör, son olarak, tutuklanan kişilerden bir bölümünün Arjantin sınırını geçtiğini öne sürerek suçundan sıyrılmaya çalışıyor. Bu, ya büyük bir olasılıkla iğrenç bir yalan ya da Pinochet'in Arjantin yönetimini için içine karıştırmak için tezgahladığı bir düzendir. Her ne olursa olsun, suçlu bir iz bırakıldığı takdirde, esran çözüp doğruyu ve yalanı ortaya çıkarana dek bu izi sürmek gerekiyor. İkibin beşyüz Şili'nin dramını örtten sessizlik ve ölüm perdesini aralamamız başka yolu yoktur."

Corvalan daha sonra şöyle devam etti: "Ne Pinochet ne de diğerleri hayale kapılmasınlar. Cezası kalan hiç bir şey olmayacak. Hersey aydınlağı çıkarılacak. Yarn adalet önünde hesap vermeye çağrıldıklarında yakınmaya zaman bulamayacaklar."

"TÜM ASKERLERE SESLENİYORUZ"

SKP Genel Sekreteri, partisinin askerlere karşı tutumunu da şöyle açıkladı: "Sesimin Şili'li askerlere de ulaştığına inanıyorum. Askerlerin hepsini bir kefeye koymadığımızı bilsinler. Cinayetlerin bir avuç sorumluları ile, Pinochet'nin, Leigh'in, Merino'nun ve Mendoza'nın faşist politikasına için için de olsa karşı çıkanları birbirlerinden ayırıyoruz. Tüm askerlerin, kayıp kişilerin trajik gerçeğinin ortaya çıkardığı zorunlulukları dikkate alarak bu duruma son verilmesine katkıda bulunma fırsatına sahip olduklarını bildiriyoruz. Bunun için onların tümüne sesleniyoruz."

Corvalan, faşist cuntanın temelsizliği ne de şöyle değindi: "Faşist diktatörlük çok şeyi yapıp yıktı. Fakat halkın demokratik ve ilerici özlemlerini yikmayı başaramadı ve başaramayacak. Faşist diktatörlük, bugün yönetiminde bulunan oligarşik grubun ötesinde hiç bir toplumsal tabana sahip değildir. Olamaz da. Cunta kitle desteğinden de yoksundur. Uluslararası alanda tecrit olduğu gibi toplum içinde de yalnızdır. İşçi sınıfı, köylüler ve büyük kentlerin çevresinde yaşayan yoksul kitleler cuntayı kesin olarak mahkum etti. Cunta, başlangıçta kendisine destek olan orta tabakadan da her geçen gün açığına karşısında buluyor. Önceleri Halk Birliği partileriyle sınırlı olan siyasal muhalefet bugün hristiyan demokratlar ve tüm demokratik partilere kapsıyor."

BİRLİK GÖREVİ

Luis Corvalan, "öyleyse ne yapılmalıdır" sorusuna da şöyle karşılık verdi: "Mücadelenin niteliğini, faşizmin ortaya çıkardığı gerçeklerin dayattığı politik, ekonomik ve toplumsal hedefleri ve günümüzün tarihsel koşullarını dikkate alarak, bütün güçlerin birleştirilmesi görevi önümüzde duruyor. İşçi sınıfının ve Şili halkının birliği ve mücadelesi, sosyalistlerle komünistler arasındaki sağlam ittifak, Halk Birliği partileri arasındaki yüksek yakınlık, Halk Birliği ve Hristiyan Demokratları arasındaki bağlaşma ve ayrışmaz tüm anti-faşist güçlerin eylem birliği, zafere giden birliktir yoldur."

"Pinochet, marksizmin kökünü kazıyarak, Halk Birliği partilerini dağıtmaya ve komünistlerle sosyalistleri tasfiye etmeye kararlıydı. Fakat bu konuda talihi Hitler ve Mussolini'ninkinden ne eksik ne de fazla olacaktır. Halk Birliği'nin tüm partileri varlığını ve mücadelesi sürdürüyorlar. Aldıkları yaralanı sanıyorlar. Hiç kimse ve hiç bir güç onları yikamayacak. Halk yönetimi döneminde

işlenen hatalar ne olursa olsun, başlandı Salvador Allende'nin bulunduğu bu partiler en soylu amaçlar uğrunda çarpıştılar. Zamanın akışıyla birlikte, olağan ve ikincil olan herşeyin önemi giderek azalıyor. Yüce olan, bütün heybetiyle ortaya çıkıyor: Allende yoldaşın ve halk yönetiminin yolunu aydınlatan adalet ruhu ve yurtseverlik."

"BİRLİĞİN DIŞINDA KALMAYA KİMSENİN HAKKI YOKTUR"

Corvalan, hristiyan demokratlar arasındaki gelişmeleri de şöyle özetledi: "Başlangıçta cunta Hristiyan Demokrat Parti'nin askıya alındığını ilan etti. Giderik, bu partiyi fiilen yasaklamaya yönelen bu uygulamanın içine girdi. Hristiyan Demokrasi'nin halka ulaşabilen sesli olan Balmaceda radyosu da kapatıldı. Fakat, artık hristiyan demokrasi direniyor. Önündeki güç sınavı aşamayacağı gösteren hiç bir kanıt yok. Komünistler, iki büyük gücün, hristiyanlarla marksistlerin ittifakından, kaynağını halkımızdan ve tarihimizden alan tüm düşüncenin akıllarının anlaşmasından yanadırlar. Komünistlerin görevi, bu yaklaşma için çalışmak, bugün olduğu gibi gelecekte de, ülkemizin politik yaşamını kısırlaştıran ve demokratik düzeni yıpratarak faşist darbeye zemin hazırlayan çekimleri önlemektir. Sadece eskiye dönmeyi isteyenler, büyük bir hata, hatat cinayet işliyorlar. Fakat, eskiye dönmek olanaksız olduğuna söylemek de yeterli değildir. Küçük çekimleri bir yana bırakarak, gerçekçi ve yürekli bir gözle ilerleye barmak gerekiyor."

"Hiç kimse bu geniş birliğin dışında kalma hakkına sahip değildir. Marksistlerin ve özellikle komünistlerin bu birliğin dışında bırakılması isteyenler var. Onlara göre, bu durum cuntanın devrimini kolaylaştıracaktır. Böyle düşünenler, sınırlı, yani halkın çıkarlarına gem vuran bir demokrasi benimsenmeye hazırdrılar. Oysa bu Şili dramının sonunu getiremeyecektir. Halkın ve ulusumuzun genel çıkarlarıyla bağdaşmayacaktır."

Corvalan birlik yolunda atılan olumlu

adımlara değindikten sonra şöyle dedi: "Anti-faşist birlik halkın güçlerini bir araya toplamakla kalmayacak, aynı zamanda bu güçleri çoğaltacak, Şili'lilerin

önüne tüm cuntaya karşı olanları mücadeleye sokacak bir alternatif getirecektir. Diktatörlüğü yikmaya yönelik güçlü kifle eylemlerinin yolunu açacaktır."

KİLİSENİN TUTUMUNDAKİ GELİŞME

SKP Genel Sekreteri, Şili'deki katolik kilisesinin tutumuna da şu sözlerle değindi: "Sımsak ya da sesini yükseltmek, diktatörlüğü desteklemek ya da ona karşı direnmek tercihi ile karşılaşan kilise doğru yolu seçti. Sesini hiç çıkarmayanların ya da faşizmin susturduklarının sesi olma işlevini yükledi. Sımdı yaptığının daha fazlasını yapabildi belki, ama şimdi yaptığı da çok önemlidir. Faşizmin cinayetlerine karşı çıktı, kuyulanlara yardımını esirgemedi. Artık, kilise ile halk arasında yeni bir ilişki biçimleniyor. Böylece, mümkünler mümkün olmayanların günümüzde ve gelecekte bir arada ve karşılıklı saygı içinde yaşamaları kolaylaşıyor."

"VENCEREMOS"

Corvalan, konuşmasını şöyle tamamladı: "Herseyden önce zorbalığı yenecek, daha sonra yeni bir demokratik rejim oluşturmak ve nihayet, bir yandan halkın özgürlüklerini artıran ve muhalefetin haklarına saygı gösteren, diğer yandan faşizme kesinlikle olanak tanımayan geniş ölçüde temsili, çoğulcu bir yönetim kurmak üzere, tüm yurtsever güçlerin birliğini sağlamaya çalışalım."

"Sevgili dostlar, Latin Amerika'da pekçok halk zor günler yaşıyor. Hepimiz, tıpkı benim ülkem gibi faşizmin pençesi altında inleyen Uruguay, Paraguay ve Brezilya baskılarına dayanışma içindeyiz. Halklar yenecektir. Tüm anti-faşist güçlerin, adalet, ilerleme ve hak isteyen tüm erkek ve kadınların birliği ve mücadelesi onlara bu yolu açacaktır. Venceremos."

YENİ DÖNEMDE ESKİ SORUNLAR

MEHMET AKOZER

Dışişleri Bakanı İ. S. Çağlayangil'in başkanlığındaki bir heyetle SSCB yöneticileri arasında 14-15 Mart tarihlerinde Moskova'da resmi görüşmeler yapıldı. Görüşmeler sonucunda iki ülke arasında 10 yıl süreli bir Ekonomik İşbirliği Anlaşması imzalandı. Anlaşma, iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin koşullara bağlı olmaktan çıkılarak, daha uzun vadeli ve giderek genişleyen bir kapsama oturtulması bakımından önemli bir adım niteliğini taşıyor. Böyle bir anlaşmanın gerçekleştirilmesi, sanayileşmesini geliştirememiş kapitalist ülkelerle, ileri bir üretim ve ticaret kapasitesine ulaşmış olan sosyalist ülkeler topluluğu arasında uzun vadeli işbirliği programları oluşturulmasının yararlarını bir kez daha gösteriyor. Bu işbirliği programları, emperyalizmin, geri kapitalist ülkeleri, uluslararası ortamdaki olumlu değişikliklerin ve uluslararası ekonomik bölünümünün olanaklarından mahrum etme politikasında gedikler açıyor. Büyük burjuvazinin, Türkiye ile SSCB arasında kurtuluş savaşı yıllarında oluşan karagün dostluğunun günümüzde sürdürülemeyeceği yolundaki propagandasının sahteliği, bu tür anlaşmalarla daha çok açığa çıkıyor. Gericiiliğin elindeki anti-komünizm silahı etkinliğini yitiriyor.

Türkiye ile SSCB yetkilileri arasında yapılan görüşmelerin başına yansıyan yönleri, iki ülke arasındaki ilişkilere karşı iki tarafa benimsenen yaklaşımların köklü farklılığını da ortaya koydu. Böylece, Türkiye-SSCB ilişkilerinin girilen yeni dönemde, bu ilişkilerin gelişmesini çemişte de engelleyen eski sorunların geçerliliğini koruduğu görüldü. MC iktidarı sözcükleri, kendi politikaları ile Sovyet dış politikasının derinden barışçı niteliği arasındaki farkları gizlemeye ve sorunları örtmeye çalışıyorlar. Ortaya çıkan farklılıkların değerlendirilmesi için, Türkiye-SSCB ilişkilerinin siyasal yönüne eğilmek gerekiyor. Gerici burjuva basını, ilişkilerin bu yönünü özellikle gizlemeye çalışıyor. Çağlayangil, Moskova'daki basına açık konuşmalarında, SSCB ile işbirliğinin ekonomik alandan politik ve askeri alana yaygınlaştırılması konusunda MC iktidarının kararsız tutumunu yeniden sorguladı. Türkiye-SSCB ilişkilerinin uluslararası yumaşamayı ilgilendiren yönlerini dikkatlerden uzaklaştırmaya, asıl vurguyu işbirliğinin ekonomik yönüne yoğunlaştırmaya çalıştı. Buna karşılık, Sovyet Dışişleri Bakanı A. A. Gromiko 14 Mart sabahı yaptığı konuşmada, "barış ve yumaşama alanlarını da etkileyen Sovyet-Türk ilişkilerinin zenginleştirilecek yeni olanaklar" üzerinde ısrarla durdu. İki ülke yöneticilerinin tutumlarındaki bu kontrast, Türkiye-SSCB ilişkilerinin barışa hizmet yönünde geliştirilmesini engelleme çabalarının kaynağının ipuçlarını verdi.

Sovyet Dışişleri Bakanı, söz konusu konuşmasında, iki ülke arasındaki ilişkilerin "politik konjonktür"le bağlı olmaktan çıkarması gereğine de işaret etti. Gromiko'nun bu konudaki sözleri, ilişkilerin kasıtlı engellemelerden bağımsız olarak gelişebilmesi için, Türkiye hükümetlerinin "daha ileri adımlar atmaya hazır olması gereğini" vurgulayan nitelikteydi. Gromiko şöyle dedi: "Sovyet yönetimi adına, komşumuz Türkiye ile ilişkilerimizi geliştirme politikamızın politik konjonktüre bağlı olmadığı, bunun değişmeye ve ilkesel bir politika olduğunu tam bir güvenle söyleyebiliriz. İlerde de bu politikayı izlemeye kesinlikle kararlıyız. İlişkilerimizin yöntem birliği içinde gelişmeye devam etmesi için her iki tarafın çabalarının ve taraflardan her birinin daha ileri adımlar atmaya hazır olması gerektiği hususu gayet açıktır. Bize gelince, kesinlikle söyleyebiliriz ki, biz bu tür adımlar atmaya hazırız." Sovyet Dışişleri Bakanı'nın "politik konjonktür"le ilgili bu hatırlatması, Türkiye-SSCB ilişkilerinin gelişmesini anti-komünizmin uluslararası ortamdaki gericiiliğine bağlayan tutumlara karşı bir uyarı olarak değerlendirmek gerekiyor.

Gromiko'nun, Helsinki Konferansı ilkelerinin hayata geçirilmesinin gerekleriyle ilgili sözleri de, iki ülke yönetimleri arasındaki yaklaşım farklarını belli eden nitelikte oldu. Gromiko, bu ilkelerin hayata geçirilmesinin, "silahsızlanma sorunlarının somut çözüm yollarının belirlenmesine" bağlı olduğunu belirtti. Sosyalist ülkelerin bu konudaki son girişimlerine değindi. Bu sözler, hemen, Varşova Pakti'nin Kasım 1976'da Helsinki anlaşması taraflarına yönelttiği önerileri hatırlara getirdi. Bu hatırlatma, politik işbirliği konusunda Türkiye'ye somut bir öneri niteliğini de kapsıyordu. Çağlayangil'in buna üstü kapalı biçimde verdiği karşılık ise, MC iktidarının bu konuda emperyalizmin ve NATO'nun dümen suyundan ayrılmaya niyetli olmadığına gösterdi. Çağlayangil, silahsızlanmanın başarısı için "herşeyden önce etkin bir denetim sistemi hazırlanması gerektiğini" ileri sürerek, emperyalizmin sosyalist ülkelerin girişimlerini bu gibi gerekçelerle sürdüncemeye sokma çabalarını onayladığını ortaya koydu.

Gromiko'nun Helsinki ilkelerinin hayata geçirilmesi üzerinde değindiği bir başka konu da, Türkiye'de, bu ilkeleri kamuoyuna oyalamanın bir aracı olarak kullanmaya çalışan çevreleri yakından ilgilendiriyordu. Gromiko, Helsinki kararlarıyla tutarlı olmanın, herkesi, "çözümlememiş sorunların haline ilişkin önlemleri almak zorunda bıraktığını" hatırlattı. Ve "bu münasebetle Kıbrıs soruna değindi." Şöyle dedi: "Çözüm yollarının Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne, onun bloksuzluk politikasına kayıtsız şartsız saygı gösterilmesi temelinde aranması gerektiğini kabul ediyoruz." Çağlayangil ise, konuşmasında Kıbrıs sorununu genel sözlerle geçiştirmeye çalıştı.

Gromiko'nun, 14 Mart sabahı Çağlayangil'in onuruna verilen kahvaltıda yaptığı konuşmada, "Batıdaki bazı çevrelerin" yumaşma sürecini zorlaştı-

maya ve sosyalist ülkeleri ödünlere zorlamaya yönelik çabalarına işaret etmesi de dikkatleri çekti. Gromiko şöyle dedi: "Batıdaki bazı belirli çevrelerin uluslararası atmosferi zehirlemek, barışın sağlanmasını ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi olasılığı konusunda kuşku uyandırmak için yaptıkları girişimlerin dünyadaki olumlu gelişimin geleceği için arzettiği tehlikeyi de görmezlikten gelemeyiz. Bu çevreler seslerini duyuruyorlar. Hile ve yalandan çekinmeyerek, seslerini duyurmak ve taraftar toplamak için sürekli patırtı yapıyorlar... Biz, gerginliğin yumaşması ve barışın sağlanmasını adına bizimle işbirliğine hazır olan her devletin güvenilir ortaklarıyız. Ancak bunun yanı sıra, Sovyetler Birliği'nin, devletlerimizin ve müteffiklerimizin, yani sosyalist topluluk ülkelerinin egemenliğini ve onurunu, sosyalist dış politikamızın ilkelerini ve sosyalist toplumumuzun dayandığı ilkeleri hiç kimsenin geçici çıkarlarına kurban etmeyeceğimize kuşku duyulmasın."

Gromiko'nun bu sözlerinin ne kadar gerçekçi olduğunu, Çağlayangil'in Türkiye'ye dönmeinden önce gerici burjuva basınında yer alan yorumlar gösterdi. Gerici basın, MC iktidarına bağlı güçlerin, SSCB ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerin ekonomik alanda sınırlı tutularak, yoğun anti-Sovyet propagandanın sürdürülmesinden yana olduğunu ortaya koydu. 17 Mart tarihli Tercüman Gazetesinde Nazlı Ilıcak şöyle yazıyordu: "Türkiye, ekonomik menfaatlerinin icabetirdiği ölçüde komünist blokla işbirliğine girebilir ve girmektedir. Yalnız böyle bir işbirliğinin, memleketimizde bir Sovyet sempatisine dönüşmesine gayret sarfetmeli ve emperyalist Sovyet politikası her an milleti-mize anlatılmalıdır." Bu sözler, Türkiye'de gericiğin ve militarizmin politikasının, temelde, Türkiye'nin sosyalist ülkelerle ilişkilerinin hakları arasında bir dostluk bağına dönüşmesini engellemeye yöneldiğini açıkça gösteriyordu.

Türkiye'nin sosyalist ülkelerle ilişkilerinin gerçekten dünya barışına hizmet eden bir rotaya oturtulması, gericiğin sosyalist ülkeleri hedef alan ideolojik ve politik saldırısını etkisizleştirilmesini zorunlu kılıyor. TİP'in 1. Büyük Kongresine sunulan MYK raporunda kullanılan deyimle, "yumaşma ortamında soğuk savaş kalıntıları"nın sürdürme politikasının boş çakarılmasını gerektiriyor. Bu amaç için verilecek tutarlı mücadele, Türkiye'nin emperyalizme bağlanmış konularını için verilen başımsızlık mücadelesiyle birleşiyor.

FRANSA'DA SOL'UN BAŞARISI, SOL PARTİLER ARASINDAKİ BİRLİK EĞİLİMİNİN GÜÇLENMESİNİN SONUCU

Fransa'da yerel seçimlerin birinci turu 13 Mart'ta yapıldı. Seçimler, Fransız seçmenlerinin çoğunluğunun iktidar partilerinin politikasına kesin olarak karşı çıktığını ve Sol'un Ortak Hükümet Programı'nın önerdiği köklü dönüşümlerden yana olduğunu gösterdi. Sol birliği oluşturan partilerin ortak listeleri, 13 Mart'ta, 1971 seçimlerine göre yüzde 6,8 daha çok oy topladılar. Sol partiler, 30 bini aşkın nüfusa olan kentlerde 34 yeni belediye kazandılar. Bu kentlerde, ikinci turda da 30 kadar belediyenin sol partiler tarafından kazanılması bekleniyor.

13 Mart aşkımı görüşlerini açıklayan FKP Genel Sekreteri George Marchais, seçimlerin, soldaki birlik eğiliminin kitleler tarafından onaylandığını gösterdiğini belirtti. Geçtiğimiz yıl 28 Haziran'da biraraya gelen Sol Birlik partileri, yerel seçimlerde ortak listeler oluşturma konusunda anlaşmaya varmışlardı. Sol'daki birlik eğiliminin güçlenmesinde önemli bir adım olarak nitelenen bu anlaşma, yerel seçimlere hazırlık döneminde geniş ölçüde başarıyla uygulandı. 30 bini aşkın nüfusu 221 kentin 204'ünde, 9-30 bin nüfusu 624 kentin de 500'ünde ortak listeler oluşturdular. Birinci 204 listenin 106'sında sosyalist, 92'sinde komünist, 4'ünde ise sol radikal adaylar başı kazandı.

13 Mart'ta yapılan birinci turda alınan sonuçlar, sol birlik listelerinin, birliği oluşturan bütün partiler için kazanç sağladığını da ortaya koydu. Marchais, gerek komünistlerin gerekse sosyalistlerin başı çektiği listelerin sol için olumlu sonuç vermesini, 13 Mart seçimlerinin "büyük sonuçlarından biri" olduğunu belirtti. 15 Mart tarihli 'Humanite'nin başyazısında da aynı konuya değindi. 13 Mart sonuçlarının değerlendirilmesi, seçimlerin birinci turunda sağ'ın elinden alınan 51 yeni belediye, kazanan sol birlik listelerinin 29'unun başında komünist adayların bulunduğunu gösteriyor. 13 Mart seçimlerinin bu sonucu, sol'daki partileri, özellikle komünistlerle sosyalistleri birbine düşürmek için sürdürülen yoğun anti-komünist propagandanın iflosunu kanıtlıyor.

Sol Birlik'i oluşturan FKP, Sosyalist Parti ve Sol Radikaller Hareketi 14 Mart'ta yaptıkları ortak açıklamada, kendi parti örgütlerini, "13 Mart'ta dile gelen kararlardan en yüksek azımla kanıtlanmaya için çalışmaya" çağırıyor. Açıklamada, 13 Mart'ta kazanılan başarının (ikinci turda da sürdürülmesi için öngörülen önlemler belirtilir). Buna göre, bundan önce ortak liste oluşturmamış ve yasal nedenlerle bundan sonra da oluşturulması mümkün olmayan, nüfusu 30 bini aşkın 17 kente, sol partilerin birinci turda en yüksek oyu alan listelerin, HİSİNİ desteklemesi kararlaştırıldı. Diğer belediyelerde ise, ortak listelerin, sol partilerin 13 Mart seçimlerinde belirlenen karşılıklı güç oranlarına göre düzenlenmesi karara bağlandı.

Genel İş Konfederasyonu (CGT) Konfederel Bürosu da yaptığı açıklamada, "birinci turda kazanılan zaferin ikinci turda gerçekleştirilip yükseltilmesini koşullarının yarattığını" belirterek, "bütün emekçileri sol birlik listelerinin başarısını sağlamaya" çağırıyor.

Çocuk yayıncıları üzerine soruşturma

SORULAR:

1. Çocuklar için kitaplar hazırlıyor, yayınlıyorsunuz. Kitap seçimi ve yayına hazırlanması hangi ilkeler çerçevesinde oluyuyor, nelere özen gösteriyorsunuz?

2. Yayınladığınız çocuk kitaplarının satışı üzerine genel olarak bilgi verebilir misiniz? Çocuklara yeterince ulaşabiliyor mu?

3. İlk ve orta öğretim için, sınıfları da göz önüne alarak, "yardımcı ders kitapları" hazırlayıp yayımlamak nasıl bir sonuç verirdi sizce? Olanaklı mıdır bu?

ÖMÜR CANDAS
ESI-YA/BA YAYINLARI

● Ülkemizde, çocuklar için yapılan yayıncılık, uzun yıllardan bu yana nitelik açısından büyük bir gelişim gösterdiği söylenemez. Son yıllardaki canlılık, daha çok niceliksel bir gelişme çizgisi üzerindedir. Bu tıkanıklıkta, ekonomik koşulların hiç kuşkusuz büyük payı vardır. Özellikle okurun alım gücü, yayıncıyı büyük ölçüde sınırlamaktadır. Yayıncı, bu sınırlar içinde düşünmek, bu sınırlar içinde doğru ve yararlı olanı seçerip ortaya koymak zorundadır. Böyle kısıtlı bir ortamda elbette çok büyük gelişmeler beklenemez.

Biz, çocukların yayın yapmayı düşündüğümüzde, yukarıda kısaca belirttiğimiz ekonomik koşulları zorlamayı değil, bu sınırlar içinde daha doğru ve yararlı olanı gerçekleştirme amaçladık. İlk olarak, istenilen sunulan arasındaki yolu kısaltarak bir yaş bölünmesi üzerinde durduk. Çünkü yetişkinlik öncesi dönemde, her yaş ayrı özellikler göstermektedir. Her evrede, çocuğun ilgi alanı, sözcük ve bilgi dağarcığı, kavrama yetisi değişmektedir. Oysa ülkemizde, çocuğun kendine uygun yayını ele geçirebilmesi bir rasyantıya bağlıdır. Seçim, ancak elyordamı ile yapılabilmektedir. Bunun sonucu, çocuk genellikle yaşının dengi olmayan yayınlarla karşı karşıya kalmaktadır. Bu sakınca ortadan kaldırmak için, yayınladığımız kitapların üzerinde, hangi yaş kesiminde okunması gerektiğini belirttik. Bu davranışın, ticari yönden sakıncalı olabileceği de söylenebilir. Ama alıcı ve okur yönünden birçok sakınca olan ortadan kaldığından olacak, böyle bir sorun olmadı.

Şimdilik, 9 - 14 yaş arası okullar için, "Yetişme Dizisi" adı altında, çeşitli kitaplar çıkardık. Bu dizide, yerli ve yabancı ünlü yazarların yapıtları yer alıyor. Bu dizinin, çocuklukla yetişkinlik arası bir dönem istisnaları karşıt olmak üzere düşünüldü. Masal ve serüven türünden, gerçek sanat yapıtlarına geçişe büyük bir verildiği. Çekimler karşılaşıldığı dikkatimizi çekti. Böyle bir diziyi, okurdaki bu kopmayı da giderebileceğimizi düşündük. Ünlü yazarların bazı yapıtları, gerek

öz olarak, gerekse de boyut olarak, bu yaşlarda kavranabilecek nitelikleri taşıyorlardı. Bazıları pek az kısaltmayla, değerlerinden yitirilmekten bu niteliğe getirilebiliyordu. Biz bu elemeyi yaptık. Bütün olarak da kolay okunur kılmaya çalıştık. Diline gösterdiğimiz özen kadar, basımına da özel bir özen gösterdik. Yabancı yazarlardan çevirdiğimiz yapıtlarda, resimlerin, okuru yabancı dünyalara özendirilmesine, kendi çevrelerinden kopma isteğini gütmemesine çalıştık. Bu yüzden yabancı ressamdan yararlanmak yoluna gitmedik. Bu sorun bizzat, çocuk yayıncılığında büyük önem taşımaktadır.

Özellikle küçük yaşlarda, kitaplarıdaki resimler, çocuklar üzerinde çok etkin olmaktadır. Yaşadığı çevreye aykırı görünümler, çocuğun, içinde yaşadığı topluma yabancılaşması, giderek de gerçekle çatışması sonucunu doğurmaktadır. Böyle bir kopma, yetişkinlik dönemindeki, çevresini değiştirme eylemlerinde de etkisini göstermektedir. Sonuçta değerlendirmesinde ve değişim yöntemlerinin bulunmasında yetersizliklere ve sapmalara yol açmaktadır. Bu konuda titizlenmemizin nedeni budur.

Şimdi 8-11 yaş arası okullar için yeni bir diziyi hazırlamaktayız. Kitaplarımızın arka kapaklarında yer alan, "duygu ve bilgi yönlerindeki gelişimi, yaşama bağlı ve yabancılaşmamış, güçlü bireylerin" yetişmesini, her gün biraz daha katkımız olsun istiyoruz.

● Çocuk yayıncılığının pazarlanması başlı başına bir sorundur. Çocuklar kitap satın almada genellikle bağımlıdır. Kitap seçmelerinde öğretmenlerin etkisi çok büyüktür. Öğretmen de Tebliğler Dergisi'nde salık verilmiş, Milli Eğitim Bakanlığı'nın onayından geçmiş kitaplara öncelik tanır. Bütün öğretmenleri bağlamasa da, genel olarak ilişki zinciri budur. Bu ilişki zincirine girmiş kitaplar, büyük sayılarda, çocuğun eline ulaşabilmektedir. Bir başka deyişle, çocuk yayıncılığının, çocuklara yeterince ulaşabilmesi için, yayınevi-bürokrasi işbirliği zorunlu olmaktadır. Bu ilişki dışında, çocuk kitaplarının satışı on bin sınırdan pek kolay aşamamaktadır. Fiatların düşüşü tutulma zorunluluğunu gözönüne alınca, bu sayının yayınevi için pek de çekici olmayacağı görülmektedir. Bizim kitaplarımızın satışı da şimdilik bu sınır içindedir.

● Yardımcı ders kitapları konusuna yakından ilgileniyoruz. İlk ve Ortaöğretimde kullanılan ders kitapları, öğrenci açısından da, öğretmen açısından da yetersizlikler gösteriyor. Bu boşlukları dolduracak kitaplar hazırlanabilir, bu işi yapacak uzmanlara da var. Ancak yukarıda sözünü ettiğimiz yayınevi-bürokrasi işbirliği bu alanda tek çözümdür. Bu işbirliği ortamını sağlamadan yardımcı ders kitabı yayımlamak olanaksız gibi görünüyör.

YURUYUŞ'UN ÇOCUK YAYINLARI ÜZERİNDEKİ SORUŞTURMASI BU HAFTA ÖMÜR CANDAS, ABDULLAH ÖZKAN, YUSUF ZİYA BAHADIRLI VE ÜLKÜ TAMER'İN YANITLARI İLE SONA ERİYOR.

Çünkü bu tür kitapların hem özenle hazırlanması, hem de ucuz olması gerekiyor. Bu da ancak büyük tirajlarda ulaşılabilir bir sonuçtur. Hiç bir güvenceye dayanmadan böyle bir yatırıma girmeğe güç iştir.

Şurası da açık bir gerçektir ki, bugün bildiğimiz bütün büyük yayınevlerinin temelinde, ders kitapları ya da yardımcı ders kitapları yatmaktadır. Bu yayınevlerinin ayakta kalmalarını da, kendilerinin geniş bir pazar kurabilmelerini de bu tür kitapları sağladığıdır. Bu açıdan, yardımcı ders kitapları, yayınevi için çok önemli bir konudur. Bu nedenle de bu tür kitapların bürokrasi tarafından onaylanması, kimi zaman kural dışına da çıkan, karnasik bir ilişki ağı oluşturmaktadır. Bu ilişkiler kesin bir olumsuzluğa dönüştüğünde ise ancak gözüpek öğretmenlerle yıkılabilir. O zaman bir yayınevi-bürokrasi işbirliği yerine, yayınevi-öğretmen işbirliği sağlanabilir. Daha yararlı yardımcı ders kitaplarının yayınlanamaması da ancak böylelikle olanak kazanır. Bugün için böyle bir işbirliği yeterince oluşmamıştır. Ama büyük bürokrasinin yapısdaki değişim, bu işbirliğini pek uzak olmadığını göstermektedir.

ABDULLAH ÖZKAN GÖZLEM YAYINLARI

Yayınladığımız çocuk kitaplarında hangi ilkelerden hareket ettiğimiz yolundaki bir soruya cevap vermeden önce sorulması ve cevaplandırılması gereken pek çok şey var. Yoksa böyle bir soruya bir ilkelere demeti sunularak kestirimden cevap verilebilir. Oysa bu ilkelere nereden ve nasıl kaynaklandığına asıl sorun. Böyle bir temel araştırma yapmanın gerekliliği sorunun bugüne dek yeterince alınmadığından ileri geliyor. Bir yere tarihsel zorunluluk. Tabii böylesine bir gereyi düşünmek istemeyiz istemeyiz sınıfsal temele dayanmak zorundadır. Yani genel olarak edebiyatın Marksist açıdan ele alınması ve eleştirilmesinde hangi yöntemler uygulandıysa çocuk edebiyatı alanında da aynı yöntemler kullanılmalı ve sınıfsal temel gözönünde tutulmalıdır. Oysa bu, ülkemizde yıllardır yapılmadı. Çocuk edebiyatının bir denbire gündeme gelivermesi, yazarlarımızın birer de çocuk kitabı yazmaya başlamış olmaları sorunun halledildiğini göstermez elbet. Çocuk kitaplarının iki yüzyıldır gündeme gelmesinde tarihsel zorunluluk ayrı bir konu. Ancak, yıllardır hakim sınıfların tekelinde kalan bu alan, burjuvazi için ekonomik açıdan kazanç kaynağı olması ayrı sıra, içerik açısından da önemle üzerinde duruldukları ve sınıfsal bilinçlenmeyi engellemek için kullandıkları bir alan olmasına rağmen "devrimci edebiyat" kavgası veren ilericilerin en son dikkat ettiği bir alan olmuştur.

Demek ki yayınladığımız kitapları bu ilkelere çerçevesi içinde seçiyoruz gibisinden bir cevap en azından yetersiz olur. Bu sorunun genel olarak "devrimci edebiyat" deniliveren şeyin bir parçasıdır. Ancak bu da öyle hemcehillercecek bir sorun değildir. Çocuk kitaplarının gelişme süreci içindeki çocuğun gelişme

aşamalarına göre değişen kavramların gözönünde tutulması ve yaş gruplarına göre ayrı özellikler taşıması gerekir. Bunlar ise işin içerige bağlı teknik yanı. Resimleme sorunu da aynı önemde.

Kısaca söylemek gerekirse, çocuk edebiyatıyla ilgili bir söz söylerken birçok şeyi göz önünde tutmak gerekiyor. Marksizmin genel olarak edebiyat, özel olarak çocuk edebiyatı üzerine yaptığı çalışmaları, ülkemizde bu konuda şimdiki dek yapılmıyor, yapılmıyorlar...

Şimdi söylediklerimizi şöylece toparlayalım:

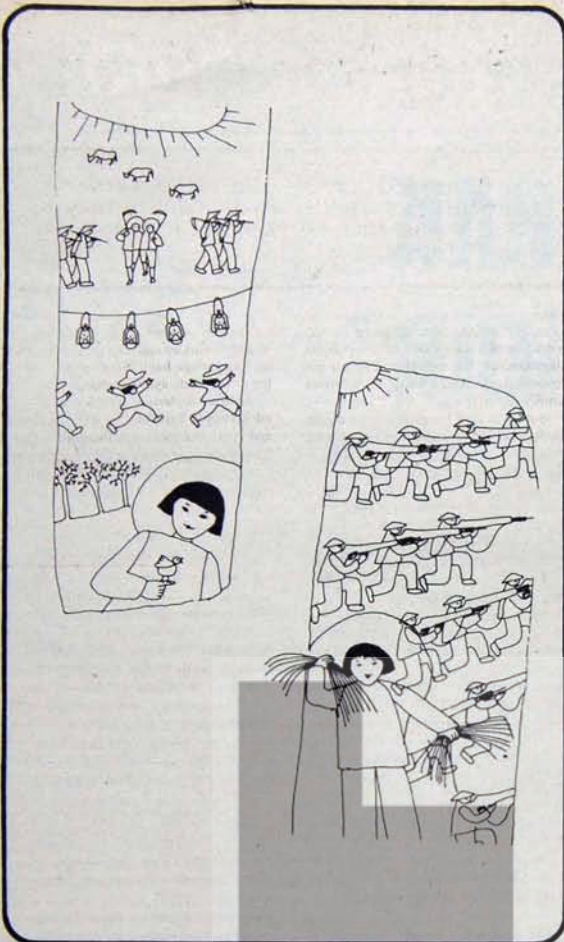
Biz GÖZLEM Yayınları olarak, çocuk kitapları seçimindeki ilkelerin bir kalemde sıralanıp geçilmesinden önce işe sorunun ilk özütünden başlamak uygun buluyoruz. Yani çocuk deyince ne anlıyoruz sorusu cevaplandırmaya çalışıyoruz ilk sorun. Çocuk kavramı ıdında bizler ne anlıyoruz, burjuvazi ne anlıyor? Kapitalistlik süreci içinde nasıl bir çocuk kavramı geliştirildi ve şimdiye dek çocuk kavramıyla ilgili olarak öğrendiklerimiz, şartlandırılmışlığımız içindeki çocuk kavramının sınıfsal niteliği nedir?

Sorunu bu açıdan ele almaya başlamamız ilk aşamasında şu gerçeği görmeye başlıyoruz: Burjuvazi çocuk denilince toplumsal sorumluluğu olmayan, toplumsal ve ekonomik üretkenliği olmayan politik bir yaratık anlıyor ve bu sonucu almak için her tedbir alıyor. Bu anlayış "çocuğu" "reşit olana dek" toplumun dışında okulla sınırlandırılmış ve toplumdan tecrit edilmiş bir köşede sunu olarak yetiştirilmekte yanadır ve şimdiye dek bunu kendi açısından başarıyla sürdürmüştür.

Böyle bir çocuk kavramına ve düzene istediği türden fabrikasyon insan yetiştirme yöntemine karşı bizler neler önerebiliriz dedimizde sorunun kenediğinden "çocuk deyince bizler ne anlıyoruz" a geliyor. Bu soruya ise temelde şu karşılığı verilebiliriz: Bizler çocuğu devrimci öğretimin bilirdiği ilkeler ışığında en geniş anlamda sorumlu ve üretken bir birey olarak kabul ediyor ve en küçük yaştan itibaren kavrayabildiği oranda toplumsal gerçekleri anlatan ve bunu iletme aktif olarak katarak pekiştiren bir eğitim yönteminin uygulanması gerekli buluyoruz. Bu anlayışın temeli Birinci Enternasyonal'ın 1866'daki Cenevre Konferansında Karl Marx tarafından atılmıştır.

Çocuk kavramını bu görüşün ışığında ele alarak, yani çocuğu üretme katılan ve en somut bir şekilde toplumun bir parçası olarak kabul ederek bu düzenin koşulları altında neler yapabileceğimizi araştırabiliriz. Kısacası üretken olması gereken çocuğu yayıncı kitapların tasat olmaları gerektiğinin temel ilkelere nitelikte edebiliriz.

Bizce en önemli sorun, çocuğun içinde yaşadığı toplumun sorunlarına yabancı kılınmasıdır. Demek oluyor ki çocuk kitaplarında en geniş anlamda çocuğun ka. rayabileceği kavramlarla, yöntemlerle, edebiyat biçimleriyle resimler hatta renkler yardımıyla toplumsal gerçekleri ve kendi gerçekliğini anlatmamız gerekiyor. Yani fantaziyi değil gerçekliğin kendisini kavratmamız gerekiyor.

Biz yayınevi olarak bu ilk temel ilke yani sıra çocuk kitapları konusunda da pek çok araştırmalar yapılması gerekliliği gerçeğini de gözönünde tutarak bu ilkeleri tesbit etmek için de ayrı bir çaba göstermeyi uygun buluyoruz.

● Günümüz koşullarında ülkemizde kitapların okuma ulaşma-ı, bu arada çocuk kitaplarının çocuğa ulaşması sorunu bir dağıtım sorunu olmaktan çok sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel koşullara bağlı bir olgudur. Ekonomik koşullar değil bir kitap almaya, normal beslenmelerine bile yetmeyen ailelerin çocukları kaçınılmaz olarak kapitalist üretim ilişkilerinin tayin ettiği yüksek fiyatlı kitapları nasıl alacaklardır? Bunun dışında, kitaba ilgi belirli bir eğitim ve kültürel gelişmeyi de gerektirir. Ailenin çocuğun eğitimiyle ilgilenmesi ve ona okul dışında gelişimine katkıda bulunacak kitap alması ise gelişmiş bir sosyo-kültürel ortamda bulunmakla gerçekleşir. Çocuğun kitaba ilgisine gelince, değil ülkemizde, çocuğun aydınlanmasından korkan sistemin egemen olduğu tüm ülkelerde bile uygulanan eğitim sistemleri çocuğun kitaba yönelmesini ve seçme yapmasını geliştirmek-ın uzaktır. Çocuğun kitaba ilgi duyması ve hele para vererek kendisinin alması çok özel durumlardır. Örneğin Tom Miks, Teksas vs. türünden kitaplar gibi. Ayrıca bu tür kitapların basımı ya da dağıtım hakimsi sınıfıca hiç bir şekilde engellenmediğini de unutmamak gerekir. Ancak bu kitapların bile baskı sayıları ilk ve orta okul-

daki 7 milyonu aşkın çocuğun sayısına oranlanacak olursa (Örneğin bir Zoror' un tirajı 50 bin civarındadır) okuma çağındaki çocukların ancak binde 7'sine ulaşabildikleri meydana çıkar.

Çocuk kitaplarının genel durumu bu iken bizim yayınladığımız kitapların şimdilik çok sınırlı bir kitleye seslendiğini gözlemleye gerek yok. Şu anda, kitaplar çocuk arasındaki ilişkiyi kuracak ve okumayı yönlendirecek bir denetimciye ihtiyaç vardır. Biz şimdilik çocuk kitapları üzerindeki ilk ve en önemli denetimcinin eğitiçi olduğu gerçeğinden hareket ederek bu konudaki çabalarımızı eğitimciler aracılığıyla yürütmek istiyoruz. Böyle bir çaba sonucundadır ki kitaplarımız özellikle Anadolu'da 1erici öğretmenler aracılığıyla çocuklara ulaşabiliyor. Ancak bunun yetersiz ve günümüz koşullarında çok zor bir iş olduğunu belirtmeye gerek yok: anı ız.

Demek oluyor ki duruma sadece ni celik açısından baktığımızda kitapların çocuğa ulaşması sorunu pek iç açıcı değildir. Ancak, bu soruna nitelik açısından da bakmak gerekir. Bu açıdan bakınca çocuk kitapları, eğitim ve edebiyat alanındaki devrimci çabaların toplamı, geleceğin temellerinin atılmasına katkıda bulunacağından büyük önem taşıyor. Bu yüzden niteliksel du-umun kö- tülüğünden yılmayıp bu işin öneminin bilincine vararak kararlılıkla çalışmak gerekiyor.

● Okullarda yardımcı ders kitabı niteliği taşıyacak kitaplar hazırlamak ve çocuklara bu yolla bilimsel gerçekleri kavratmak elbette arzu edilen bir durumdur. Ancak bu tür kitapların basımı ve yayımı çok özel koşullara bağlıdır. Bugün ders kitapları ve okulda yardımcı olarak

kullanılacak her tür kitap dolaylı ya da dolaysız olarak Milli Eğitim'in ya da birkaç kişinin tekelindedir. Her sene aynı yazının bir iki değişikliği yaptığı kitaplar yine aynı komisyonlardan geçmekte ve basılarak ders kitabı olarak devreye girmektedir. Ayrıca okula girebilmesi için en basit bir masal kitabının bile Talim Terbiye'ce okullara tavsiye edilmesi gerekir. Bu tavsiyenin ise düzenin istediği türden kitapları yaydığını belli: lme- gerekmez. Yayın piyasasında "yardımcı ders kitabı" başlığı altında pek çok kitap vardır. Ancak bu söz konusu kitapların doğrudan doğruya eğitim sistemiyle bütünleşeceği anlamına gelmez. Bu kitaplar ana babaların ya da bazı öğretmenlerin kişisel tercihiyle satış imkanı bulmaktadır. Bu tür kitapların satış sayısı belki öteki kitaplardan daha fazladır ama, herha' gi bir çocuk kitabının farklı işlevleri yoktur. Bu yüzden günümüz eğitim sistemi ve düzeni içinde okulun katı duvarlarını aşmış eğitim sistemiyle bütünleşerek onu etkileyecek ilerici bir dünya görüşüne göre hazırlanmış yardımcı ders kitaplarını oluşturmak en azından işlevi açısından bizzat başanya ulaşması çok zor bir işler.

ÖLKÜ TAMER MİLLİYET YAYINLARI

● Milliyet Yayınları, kurulduğundan bu yana 109 çocuk kitabı yayımladı. Başlangıçtan beri amaç aynıdır: Çocukların dünyasını zenginleştirerek, onların olumlu yönde etkileyecek yapıtlar çıkarmak. Ayrıca, çoklu kitap sevgisini uyandırmak, geliştirmek. Kitapların seçiminde bu amaca göre davranıldı; ciltli, resimli, renkli kitaplar hazırlandı. Çocuğu, toplumumuzun dışında kalması gereken bir "ikinci sınıf küçük yurttaş" olarak görmüyoruz. Onun bu ülkede, bu ülkenin sorunları içinde yaşadığını biliyoruz. Bu yüzden, gerek çocuk kitaplarımızda, gerek Milliyet Çocuk Dergisi'nde, onun yurdumuzu ve sorunlarını iyi tanımasını sağlamak istiyoruz.

● Çocuk kitaplarımızın satışları genellikle başarılıdır. Her kitap, yılda bir kere olmasa bile, iki yılda bir yeni baskı yapılmaktadır. Türkiye'mizde kitapçılığın sorunları ortada. "Milliyet"ler daha düşüğe olsa, çocuklara daha ucuz kitap verebilsen, ayrıca ülkemizin koşulları daha iyi bir dağıtım sağlasa, çok daha sayıda çocuğa ulaşabilir, tasarladığımız bazı yenilikleri hemen gerçekleştirebiliriz.

● Yardımcı kitaplar dizimize yeni başlandı. Bu dizide çıkardığımız ilk kitap bir haftada tükendi, yeni baskıya geçti. Dergi okurlarından sürekli aldığımız mektuplar, çocuğun bu konuda büyük bir susuzluk içinde olduğunu gösteriyor. Bizden elektronik konusuna bile bilgi isteyen ilkokul öğrencileri var. Kendi olanaklarımız çerçevesinde bu susuzluğu gidermeye çalışacağız.

YUSUF ZİYA BAHADINLI YENİ DÜNYA YAYINLARI

● Yayınladığımız çocuk kitaplarında "öğreticilik" yani ağır basıyor. Çocuk, insandan ayrı bir yaratık değildir. Daha kimi şeyleri bilmeyen, deneyimi, seçeneği olmayan kimsedir. Ona kimi doğruları ya doğrudan doğruya, ya da dolaylı yollarla öğretmek gerekir.

Genel doğruları öğreten kitaplardan çok, özellikle ondan saklanan kimi gerçekleri konu edinen kitapları yayınlamaya çalışıyoruz. Bunları şöyle sıralayabiliriz: İnsan sevgisi veren kitaplar. Soyut insan sevgisi değil, "humanizm" değil elbette; somut insan sevgisi, yani çalışan insanı, başkalarını sömürmeyen, yalnız kendini düşünmeyen insanı sevmenin gereğini öğreten kitaplar... İyiymi, güzel, doğruyu öğreten kitaplar...

● Yayınladığımız çocuk kitaplarını daha çok iki yıldır çocuğa ulaştırıyoruz. Okullar tümüyle yayınladığımız çocuk kitaplarına kapalıdır. Kitapçılar da çekemiyor aynı nedenle.

● İlk ve ortaöğretim gören çocuklara bir dizi "kilavuz kitabı" çıkardım. Yine engelleme nedeniyle yerine ulaşamadı. Mevcut mekanizmaya ayak uyduramadığı sürece düşünün, yani ağır basan kitap yayımlamak çok güç. Altı yıl içinde 10 kitabım toplandı. İnsanda güç bırakıyorlar...

Av. Necati Erdem

SUÇ VE İKTİDAR

Yeni Elif Yayınevi

12.5 TL.

İsteme Adresi:

PK. 324

Kızılay / ANKARA

"KONUT BİR META OLARAK GÖRÜLMEMELİDİR"

Ülkemizde konut Sorunu Var mıdır?

Ülkemizde konut sorunu hem niteliksel hem de niceliksel boyutlarıyla vardır. Ancak, genellikle, yazılı kaynakların çoğunda sorunun yalnızca niceliksel-sayısal yanına değinilir.

Mağara lar ve açıkta yatan yüzbin kadar insan dışarıda tutulursa, kırk iki milyonun hepsi gece yattığında tepesinin üzerinde bir çatı vardır. Bu durum da sayısal olarak bir konut sorunu yoktur bile denebilir. Daha doğru bir deyişle, ülkemizde sayısal konut açığını konuta gereksinimler kapatır. Gecekondu sayısı, konut açığıyla eş değerdir. Bundan sonraki yıllarda da, gerekli önlemler alınmazsa, özellikle büyük ve orta boy kentlerimizde, yeni göç eden ve gecekonuda çoğalan nüfus konut gereksinimini kendi karşılayamaz.

Konutun asıl sorun olan boyutu niteliksel olanıdır. Bugün kırsal alanlarda ve kentlerde nüfusun yarısından fazlası çağdaş yaşam koşullarından uzak, konutlarda ve konut çevrelerinde yaşamaktadır. Diğer bir deyişle, tepedeki çatı, konut sorununu çözmeğe yeterli değildir. Konut bir meta gibi görüldüğü, alınıp satıldıkça, konuta bir ürün olarak ve beslenme, eğitim, sağlık gibi bir toplumsal hizmet gibi bakılmadıkça sorunun niceliksel yönü çözülsün bile niteliksel yönü daha da büyüyerek devam edecektir.

İşçilerin konuta ilişkin sorunları nelerdir. Konut Sahipliği sorunu çözer mi?

İşçilerin konuta ilişkin sorunları ülkeninkilerin bir parçasıdır, daha da büyüktür. Çünkü, işçi hemen her konuda olduğu gibi konutta da sorununu kendi çözmek zorundadır. Ankara gibi endüstrileşme düzeyi geri kalmış bir kentte bile gecekonuda da yaşayan işçilerin oranı, geçen yıl yapılan bir araştırmaya göre %34'dür. Endüstrisi daha bol kentlerimizde bu oranın %50'yi aşması doğaldır.

İkili toplumsal yapımızda, işçiler, ikinci ezilen gruptan olduklarına göre, ne topraktaki spekülasyonu karşılayabilirler ne de ruhsatlı, düzenli olarak nitelenen konutların pahasını. Eldeki sayılara göre, bugüne kadar SSK kredisi olarak konut sahibi olan işçiler, SSK'ya kayıtlı olanların %5'inin altındadır ve bu küçük grubun da aylık gelirleri 2000TL den fazladır. Demek ki gerçek işçilerin konut sahibi olmaları, aldıkları krediyi ve ağırdan ödedikleri farkı karşılamaları olanaksızdır.

Ayrıca, yukarıda da değindim, herkesin konut sahibi olması konut sorununu çözmez. Çünkü, tüm işçilerin birer konutu olsa kamu ya da özel işverenler, konut kirası olarak ödedikleri ücret bölümünü ücretlerden düşürürler ve işçi daha yoksul bir hale gelir. Ücretlerin her zaman layık görülün yaşam biçimine göre belirlendiği bir düzende, gecekondu ücretlerinden konuta ayrılanın ne kadar düşük olduğunun en iyi kanıtıdır. 3000TL lik aylık ücretin altında olup da SSK kredisiyle konut sahibi olanların hemen hepsinin ilk yıl içinde konutlarını satmaları da konut sahipliğinin bir çözüm olmadığını göstermektedir.

Konut sahibi olmanın, işçiler açısından başka ve daha büyük sakıncaları da vardır. Birincisi, konut sahipliği işçiyi düzenin adamı, yapar. Zar zor bir çatıya sahip olmuş bir kişi ister istemez tutucu olur, onu ko-

rumak ister. Bu durum doğal olarak işçilikle bağdaşmaz. İkincisi, konut sahipliği işçiyi mekana bağımlı kılar, mekansal hareketliliğini önler. İşçi daha iyi çalışma olanakları bulsa bile kent değiştiremez, mahalle değiştiremez ve bugünkü işyerinin ona sağladıkları ile yetinmek zorunda kalır. Üçüncü olarak da, bizde genellikle konut çevreleriyle çalışma çevreleri mekanda bir arada düşünülmeyişi için, sahip olunan konut eğer çalışma alanından uzaksa yaşama- çalışma bütünleşmesi yerine ayrışması meydana gelir.

DISK Kent Girişimi Diğerlerinden Farklı mı?

Ülkemizde, düzenli konut açığını, genellikle özel sektör kapatır. Konut üreticileri de genellikle küçük ölçekli üreticilerdir. Büyük ölçekli konut üretimi, kentlerimizde belli sayıda insan toplandıktan, Arsa Ofisi yasası kabul edildikten, yeterli derecede yapının malzemesi belli ellerde biriktikten sonra başlamıştır. Son yıllarda gazetelerde tam ya da yarım sayfalık konut satış ilanlarının bulunması, artık örgütlü konut üretiminin çok karlı bir iş olduğunu göstermektedir. Bu ilanlarda çoğunlukla konutun bulunduğu alan ve konut standartları övülmekte, ve özellikle yaratılmak istenen, orta tabakaların tüketime çekilmesi kolaylaştırılmak istenmektedir.

Son aylarda, konut üretici ve satıcılarının arasına gazetelerin girmesi, daha doğrusu konut satmak için gazete çıkartılması bile görülen olaylar arasındadır. İnsanları şaşırtan bunların arasında yine bir gazete aracılığıyla DISK gibi bir işçi örgütünün konut çevresi oluşturma ilanlarının yer almasıdır. Daha da kötüsü DISK'ın ilanları özel sektördeki konut üreticilerinin ilanları arasında, gazete'de okuduğumuz kadarıyla hiç bir fark olmasındır.

Gerçekte, konut sorununa yaklaşmakta, konut sahipliği konusunda ve işçilerin yaşayacakları konut çevrelerinin niteliklerinin belirlenmesinde, işçi sınıfının önerilerinin çok farklı olması, hele Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonunun, konutu işçi sınıfının yaşamı ve ideolojisi açısından değerlendirmesi gerekir. Aksi halde, girişimci kim olursa olsun, olgunun içeriği değişmez, bu da işçi sınıfının çıkarına değil, zararındır.

DISK Konut Girişimiyle Neye Amaçlıyor?

İlanlardan ne yapılmak istendiği, DISK'ın neden

böyle bir girişime kalktığı hele konut sorununa nasıl yaklaştığı kesinlikle anlaşılmıyor. Bu soruları DISK'a bağlı bazı sendikaların yöneticilerine de sordum ama onların da bilmediklerinden başka yanıt alamadım.

Girişimin bilinmeyenleri yalnızca amacı ya da konut sorununun çözümünün ele alınış biçimi değil; çok önemli konularda daha pek çok sorun ortada. Örneğin, DISK Kent bir işçi kenti olacağına ve toplu olarak geliştirileceğine göre, toprak mülkiyeti konusunda hangi olumlu önerileri getirecek, toprağın bölünmesi nasıl önlenecek, spekülasyon nasıl engellenecek belli değil. Yine arsa konusunda, toprağın kimden alınacağı ya da nasıl sağlanacağı açıklanmıyor. Konutta asıl spekülasyon yaratıcısı toprak olduğuna göre, bu konulara açıklık getirilmesi zorunlu.

Yaratılmak istenen konut çevresi, işçi sınıfı ideolojisiyle tutarlı mı? Böyle bir çevre nasıl oluşturulur? Böyle bir çevrenin temel biçimleyicileri nelerdir ve bunlar mekana ve tek tek konutlara nasıl yansır? gibi sorularda ilana göre yanıtsız. Yoksa, işçiler işyerlerinde bir aradalar ve bilinçleniyorlar, konutlarında da aileleri bir arada olur demek soruna çok yakın kat yaklaştırmaktan gerçeği yansıtmaktan çekinmekten başka birşey değil.

Yine ilanlara göre, DISK Kentlerin nelerinde kurulacağı, mevcut kentlerin nelerinde olacağı, büyüklüklerinin ne olacağı, bunların kentlerin çalışma alanlarıyla nasıl bütünleşeceği, kent merkezlerini nasıl kullanacağı belirsiz.

Ancak bütün bunlardan daha önemlisi, konutların maliyetlerinin ve bunlardan hangi işçilerin yararlanacağına belirsiz olması. Konut maliyetleri konusunda tek bilinen SSK'nın 150.000TL lik konut kredisi, ama bugün içinde yaşanabilecek bir konutun DISK stan-

dartlarıyla bu kredinin en az iki misine mal olduğu da ortada. O halde DISK Kentler belli bir ödeme gücünün üstündekiler için kuruluyor. O zaman da akla, zaten bu kişiler başka yollarla da konut sahibi olabiliyorlar, DISK'ın temelde savunduğu düşüncelerle tüm den ters düşen böyle bir girişime kalkışmasına ne gerek var? sorusu geliyor. Ve yanıtsız kalıyor.

Kanımda DISK, işçiyi statikleştiren onu bir konut sahibi yapma kampanyası yerine, işçi sınıfının konut sorunu nedir, bu sorun nasıl çözülür, konut toplumsal değişmeyi hızlandıran bir araç olarak nasıl kullanılır, gibi konularda araştırma yapsa ya da yaptırsa, işçi sınıfına katkısı çok daha büyük olacaktır.